

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI

ZVONČEK

LIŠT S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

Letnik XXVI.

Junij 1925.

Štev. 11. in 12.

Vsebina.

1. <i>E. Gangl</i> : Kralj Vukašin in vila Mandalina. Pesem	225
2. <i>Fr. Ločniškar</i> : Pomlad. Pesem	226
3. <i>Jos. Vandot</i> : Romanje naše Jelice. Planinska pripovedka s šestimi podobami	227
4. <i>Dr. Fr. Zbašnik</i> : Črešnje. Povest	247
5. <i>Stojko Stojan</i> : Moja zvezda. Pesem	250
6. <i>Fr. Rojec</i> : Kos. Pesem z dvema lesorezoma	251
7. <i>Lado Jeršè</i> : Pozdravljen, ti domači krov! Pesem	252
8. <i>Fr. Ločniškar</i> : Mali sopotnik. Povest	253
9. <i>Fr. Rojec</i> : Vladarjeve težave. Pesem	254
10. <i>Mladenka</i> : Jernej Kopitar in Vuk Karadžić. Poučni spis z dvema podobama	255
11. <i>Fr. Ločniškar</i> : Gnali v prodaj smo voliča . . . . . Pesem	259
12. <i>Gliša Koritnik</i> : Bela narcisa, lilija, tulipan . . . . . Pesem	259
13. <i>E. M.</i> : Gad. Povest s podobo	260
14. <i>Lado Jeršè</i> : Pomlad. Pesem	261
15. <i>Juraj Jurajević</i> : Iz bajne dežele. 5. Kače zelenke. Pripovedka	262
16. <i>Miroslav Kunčič</i> : Bolnica. Pesem	265
17. <i>Fr. Rojec</i> : O počitnicah. Pesem z lesorezom	266
18. Pouk in zabava	267
19. Kotiček gospoda Doropoljskega	269
20. Ob sklepu XXVI. letnika	272

Poravnajte naročnino in jo obnovite!

Ali si „Zvončku“ že pridobil
novega naročnika?

„Zvonček“ izhaja v mesečnih dvojnih zvezkih ter stane vse leto v najprejšnjem plačilu 30 Din, pol leta 16 Din, četrť leta 9 Din. Posamezne številke po 5 Din.

Uprava je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna, I. nadstropje.

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Luka Jelenc, ravnatelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 20/II.

Rešitve sprejemamo le tekom prvih 8 dni po odpravi vsake „Zvončkove“ številke.

Last in založba Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva — poverjenišvo Ljubljana.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 11. in 12.

ZVONCEK

Junij 1925.

Kralj Vukašin in vila Mandalina.

(1370)

Na lov se odpravi kralj Vukašin,
na konju pojezdí tja v diru,
tri dni lovi v gozdovih planin,
naposled odloči se k miru,
v tla kopje zabode, tja konja priveže
in sam upehan kraj njega leže.

In z zvesto živaljo kralj govori:
„Oj, kolike meni nezgode!
Še ptice ne vidijo moje oči,
katera pa v plen naj mi bode?
In žeja in glad me hudó že morita,
prevzela me zla je volja srdita.“

Tedajci iz dalje glas skrivno veli:
„Ni pametna tvoja beseda!
V bližini ti jezero bistro leži,
tam vila predivna poseda,
pove ti, kako ti je treba loviti,
a drago boš moral jo nagraditi.“

In Vukašin naglo se v sedlo popne
in šarca veselo vzpodbode
in jezero v gori zeleni zazre,
pozdravi val tihe ga vode,
kraj jezera vila — oj, Mandalina,
ki sna je objela jo sladka milina.

In kraljev do vile spe rahli korak
in vzame ji krono blestečo
in vzame kopreno ji; čut gorak
mu dušo prevre koprnečo,
a naglo razmišljen okrene se z gore,
konj svobodno nese v domače ga dvore.

A ko prebudi se vila iz sna
brez krone in brez koprene,
začuti brž nesrečna vsa,
da bo ji življenje brez cene,
in v beg se spusti, pa karkoli naj pride,
hiti in hiti in kralja doide.

„Kopreno in krono daj, kralj, mi nazaj,<“
ga tiho Mandalina prosi,
„da tožna brez nju bi živela, ne daj,
te krone nihče naj ne nosi!
Iskrena in srčna moja zahvala,
v dar, Vukašin, slavo in čast ti bo dala.“

A Vukašin vili odgovor da:
„Ni takega treba darila,
saj bo mi utešena želja srca,
če meni boš ženka mila.
Oj, Mandalina, zdaj se mi pridruži,
na belih mi dvorih v zvestobi služi!“

In tožnost prešine vilo tedaj,
z desnico v desnico mu seže,
in svatbe hrupne jo sijaj
vso žalostno s kraljem zveže,
le takrat obsine jo sreča žarka,
ko mati ziblje kraljeviča Marka.

In Marko skoro bratca dobi,
to Andrija dete je šibko;
a Marko v rast ponosno hiti,
telo mu je jako in gibko,
in ko mu dospe devetnajsto poletje,
dovede si ženo v dóma zavetje.

Pred dvorom tedaj se zlije svet,
in Mandalina poprosi:
„Daj, Vukašin, zdaj krono mi spet,
ponosno naj čelo jo nosi,
ko srce me sili, da z našimi svati
veselo bi kólo hotela igrati.“

Kopreno in krono brž kralj ji da,
in dvakrat se v kólo zavije
in vila se dvigne v višavo neba
in bel oblak jo zakrije,
strmečemu kralju glas naznani:
„Nikdar me ne vidiš več! Zdrav ostani!“

In Vukašina prevzame strah:
„Kaj, žena, si mi storila!
Tako je Andrija beden in plah,
čigava bo skrb ga gojila?
Če nečeš pri meni zvesta ostati,
pomisli, da sinu si svojemu mati!“

„Ne boj se!“ glas iz višave de,
„teh opominov ne rabim!
Na dete bo mislilo moje srce
in Andrije nikdar ne zabim!“
In dviga oblak se čimbolj v višine
in z Mandalino pogledom izgine.

Poslej pa mati enajst let
ob ranem jutru prihaja,
ponoči prihaja dete gret,
ljubeče mu hrano dovaja,
jo Andrija vidi in Markova žena,
ne vidi je druga duša nobena.

E. Gangl.

Pomlad.

Šumijo gozdi spet,
budi se v njih življenje;
veselo prerojenje
navdaja širni svet.

Pomlad, pomlad ...
Kot žarek zlat
temino dni
nam dih tvoj srca vradosti.

Pomlad, pomlad ...
Tvoj topli žar
postani v srcih
vseh vladar! —

Fr. Ločniškar.

JOSIP VANDOT:

Romanje naše Jelice.

Planinska pripovedka.

11.

ozki kolibici tam sredi gozda pa je ležala na trdi slami naša Jelica. Bila je vsa utrujena in slaba. Bolele so jo nogice; tudi glavica jo je bolela. V drobnem srčecu ji je bilo tako čudno, da bi bila najrajša jokala. Obraz si je zatiskala z ročicami, ker jo je peklo po licih in jo je žgalo, kakor da bi ji glavica ležala naravnost na solncu. Bila je lačna; a ni se ji ljubilo jesti rženega kruha. Bila je žejna; a ni se ji ljubilo vstati, da bi stopila k žuborečemu studenčku in bi se napila hladne vodice. In naša Jelica je čutila, da je bolna. Seveda, zdaj še malo; a jutri bo še bolj bolna; a pojutrišnjem bo pa že tako bolna, da bo umrla in bo moral priti po njo sam angel iz nebes. — »O, tetica, tetical!« je zdihovala Jelica. »Že stokrat sem vas prosila in klicala. Pa ne pridete, da bi mi pomagali. Zato pa bom morala pojutrišnjem umreti, ker mi je tako slabo! Angel pride in angel je priden in me ponese v nebesa. Pa me ne boste videli nikoli več. Saj iz nebes noče iti nihče. Pa tudi jaz ne bom hotela iti iz nebes, ker je tam lepo — lepše nego pri vas! A vi boste krivi, ko bom umrla. Krivi pa boste zaradi tega, ker mi nočete priti pomagat.«

In Jelici je bilo resnično hudo. V glavici ji je bilo tako čudno, da so ji plesale pred očmi drobne, rumene lučce. Zibale so se sem in tja in se vrtele v naglem, nemirnem plesu. Jelico pa je kljuvalo po sencih; v glavi ji je šumelo in se ji je vrtelo, da ni mogla več prestajati. Počasi se je dvignila in je odšla iz kolibice. Tam zunaj pa se je splazila k studenčku. Sedla je na zeleni mah in se je neprestano umivala z mrzlo vodico. Pa ji je nekoliko odleglo. Po sencih ji ni več kljuvalo; po glavici ji ni več tako jako šumelo. Samo rumene lučce so še trepetale pred njenimi očmi. — »Odkod so te lučce?« je ugibala Jelica ob studenčku. »Take so kot zvezdice; pa niso zvezdice. Take so kot kresnice, ki hodijo ponoči preko polja; pa niso kresnice. Kaj vendar pomenijo te

lučce? Mogoče so prišle k meni zaradi tega, ker sem bolna in bom pojutrišnjem umrla? Pa mi svetijo, da me ni in me ne bo strah, ko pride smrt in me ponese angel v nebesa... Saj bo menda res tako...»

Jelica se je naslonila ob skalo, ki je bila vsa obrasla z debelim mahom. Roko si je prislonila k licu in je čakala, kdaj se povrne Kocelj. Kraj nje je glasno zašumelo, in nekdo je trdo stopil na kamenita tla. Jelica je mislila, da je prišel Kocelj. Zato je pogledala tja, a se je stresla takoj v silnem strahu. Zakaj hipoma je stal pred njo človek. A ta človek ni bil Kocelj; ta človek je bil sam Vitranec. Z roko si je gladil dolgo, belo brado in je strogo in nevšečno gledal na deklico. »No, ali tako iščeš izgubljeni zlati rogljiček?« je vprašal z neprijaznim glasom. »Deklica, deklica! Če boš tako iskala, boš še sto let zaprta v gozdu... Kje je Kocelj? Povej mi, deklica, kam se je skrila Kocelj? Iščem ga, ker mi je pobegnul iz ječe. Zato ga iščem, da ga povedem nazaj v ječo in ga kaznujem, ker mi je ukradel lepo malho in hlebec kruha. Kar povej mi, deklica, kam se je skrila?«

Jelica je siloma premagala veliki strah, ki se je je polotil, ko je zagledala Vitranca. Pa je odgovorila z mirnim glasom: »V gozdu je — nekje po gozdu se potepa... Stric Vitranec, lepo vas prosim — pustite, da grem domov! Bolna sem; jutri bom še bolj bolna; a pojutrišnjem bom umrla... Usmilite se me, stric Vitranec! Saj ne bom zatega rogljička nikoli našla.«

Vitranec je zamahnil z roko in je odvrnil s strogim glasom: »Ne izpustim te iz gozda, dokler ne najdeš zatega rogljička. Izrekel sem tako sodbo, in sodba se ne da nič več popraviti. Zato pa glej, deklica, da najdeš izgubljeni rogljiček! Zakaj drugače se ti pač lahko dogodi, da boš morala umreti od glada in pomanjkanja tu sredi gozda... Zato pa le glej in se podvizaj, deklica!«

Pa se je Vitranec obrnil in je odšel s počasnimi koraki. Izginil je za skalami v divji goščavi, in Jelica je bila zopet sama. Velika žalost se je polastila Jelice, a vendar se ni zjokala v tisti žalosti. Samo glavico je povescila in je strmela na veseli studenček, ki je curljal iz skale in je ves razigran skakljal čez bele kamenčke. Pa je prepeval, lepo je prepeval, kakor bi nekdo v bližini spuščal zlate cekinčke na zlate cekinčke. Jelica pa je bila bolna; dobro je čutila, da je tako bolna, da bi ne mogla priti niti do konca gozda, a kaj šele do same tetice! — »Tetica, tetica!« je govorila vsa žalostna. »Saj vem zdaj, da bom resnično umrla. Nihče več mi ne more pomagati. Niti Kocelj ne, ki se toliko trudi, da bi mi pomagal... O, pa vas ne bom nikoli več videla.«

Jelica je še bolj povescila glavico in je vzdihnila globoko iz potra tega srčeca. A tedaj je stal hipoma pred njo sam Kocelj, kakor da je iz zemlje vzrastel. »No, to je bil pošten beg!« je govoril ves zasopel. »V koči Anjare Panjare sem bil in skoro bi me zalotila in pograbila.

Pa sem ji lepo pobegnil. In ko sem bežal po gozdu, bi bil skoro z glavo zadel ob Vitranca. No, to bi bil mož čudno pogledal! A o pravem času sem ga še zapazil. Hej, pa sem se potuhnil v goščavo, da bi me ne bil zapazil sam sokolič. A kaj šele Vitranec! Pa je šel mimo mene in je godrnjal, sam Bog ve, kaj je godrnjal v svojo dolgo brado. Pa sem se mu smejal in bi ga bil skoro poklical, da bi bil godrnjal še bolj — hopsasa!«

A Jelica je stresnila žalostno z glavico in je rekla: »Saj je bil tukaj — pri meni je bil in je povprašal po tebi. Pa je dejal, da te ulovi in te povede nazaj v ječo. Oj, Kocelj, saj bo še žalostno, in pojutrišnjem bom jaz umrla. Bolna sem, Kocelj, in hudo mi je, da se mi kar v glavi vrti. In čudne lučce vidim, Kocelj! Kar plešejo pred mano in hodijo sem in tja, gori in doli. Pa ker vidim tiste lučce, vem za gotovo, da bom pojutrišnjem umrla.«

Kocelj se je prestrašil, da se mu je srce kar stisnilo. Pogledal je Jelici v obrazek in je videl, da je Jelica vsa prepadla in bleda. Oči so se ji udrle nekam globoko pod čelo in so se svetile tako čudno, da se je Kocelj resnično bal. Pa tudi tresla se je Jelica po vsem životu in ročice so ji bile kar višnjevaste. — »Ovbe!« se je prestrašil Kocelj. »Pa je naša Jelica res bolna. Oj, kaj bo, če leže in ne bo mogla več vstati? A jaz ne vem zdravila za njeno bolezen... Ovbe! Pa saj ni čudno, da je zbolela. Iz mesta je; a v mestu so otroci kakor tiste rožice na Birtovem vrtu. Lepe so in gizdave, da le kaj! Pa nimajo moči, nobene moči nimajo. Pa če le malo popihne brezenček — hopsasa, na! Pa so že na tleh in še solnce jih ne more prebuditi. A mi smo pač drugačni — hopsasa! Bos lahko hodim vso zimo po snegu, pa niti ožebkov ne dobim na podplate... Saj pravim! Ni čudno, da je naša Jelica zbolela. Ni vajena takih potov, pa tudi kruh in slanina nista za njen želodček. Mlekca bi rada, juhice bi rada, štrukeljčkov bi rada. Pa kje naj vzamem jaz vse to? Zato pa je naša Jelica bolna, in zato vem, da bo umrla, če je že danes ali k večjemu jutri ne privedem domov...«

In Kocelj se je bal in je bil ves v skrbeh. A Jelici ni pokazal tega svojega strahu. Samo z roko je zamahnil in je rekel na glas: »Kaj mi govoriš, Jelica? Da si bolna? No, no — res si nekaj bleda in prepadena. Pa saj ne bo nič hudega. Veš, samo trudna si, ker ti nožice niso navajene gozdnih potov. Zato pa vem, da ne bo nič hudega. Lepo se še danes spočiješ tu v kolibici. A jutri pojdeva domov, kjer te že težko čaka tetica. Jutri najdem zlati rogljiček in ga ponesem Vitranču. Že danes bi ga bil skoro imel, da me ni prepodila Anjara Panjara. Zato ga bom imel jutri. Le meni verjemi, Jelica, in nikar ne bodi bolna!«

Jelica je zmigala z glavico in se je bridko nasmehnila. »Saj mi nič ne pomaga tvoje govorjenje, Kocelj!« je odvrnila žalostno. »Bolna sem, o, vedno bolj bolna... Saj bi nič ne rekla, da ni teh lučc, ki ple-

šejo pred mano in hodijo sem in tja, gori in doli... Zato pa vem, da sem hudo bolna in bom umrla pojutrišnjem... Spala bi rada, Kocelj! Trudna sem...«

In Jelica je vstala, a se je takoj opotekla in bi bila padla, da je Kocelj ni zgrabil. Kocelj jo je prijel z močnimi rokami; dvignil jo je in jo je ponesel v kolibico. Lepo jo je položil na slamo, da je Jelica prav udobno počivala. Sedel je kraj nje in je premišljal, kaj naj stori. A ničesar se ni domislil. Zato pa se je razjezil sam nase, da se je kar v kolena uščipnil. Nevšečno in srdito je zagodrnjal: »Sram te bodi, Kocelj! S tako-le zabito in prazno butico hodiš po božjem svetu, pa te ni sram ljudi?... Sram te bodi! Tu ti bo umrla sirotna deklica, ki si jo ti sam s svojo neumnostjo zavedel v to strašno nesrečo. Pa ji ne moreš niti pomagati, ker ti raste sam osat v glavi... Fej, sram te bodi, sram!«

In Koclja se je res polastila tako velika jezica na samega sebe, da ni mogel več prestajati v kolibici. Zdirjal je na trato in je tekal sem in tja, da bi si pohladil jezico. No, pa se mu ni posrečilo. Vedno bolj je vrela jezica v njegovem srcu; pesti so se mu krčile same od sebe in zobje so se mu stiskali vedno huje drug ob drugega. — »S to trdo butico se zaletim naravnost v smreko — hopsasa!« je sopol. »Pač razbijem butico. A naj jo razbijem! Saj je ni škoda. Bolj je škoda buče, če se razbije tam na njivi... Oj, Anjara Panjara! Da te imam zdaj pred sabo, pa ne vem, kaj bi napravil s tabo! In tudi ti, Vitranec, bi ne odšel zdrav s te-le tratice... A kaj naj storim, da mi ne umrje naša Jelica, ki je tako jako bolna? Seveda, najbolje bi bilo, če bi šel po tetrico v vas. A kako naj pridem v vas, ko pa preži tam na gozdnem

porobju Vitranec? Ulovi me in me zapre v ječo. No, potem pa Jelica za gotovo umrje, umrje sama in zapuščena...«

Ves obupan je tekal Kocelj po tratici. Grizel se je v ustna, da so mu bila že vsa krvava. A naposled je obstal in se je udaril s pestjo po čelu. »V vas pojdem!« je zagodrnjal. »Pa naj se mi postavi Vitranec nasproti! Zapršim se, navalim nanj in ga poderem na tla, še preden bo utegnil pomisliti. Pa zbežim v vas po tetico. Potem bo pa vse dobro in Jelici ne bo treba, da mi umrje tu v kolibici.«

Domislil se je Kocelj tega in je odhitel nazaj v kolibico. »Jelica!« je poklical po tihem. A Jelica mu ni odgovorila. Pa je Kocelj vedel, da uboga deklica spi; oddahnil se je in se je splazil po prstih iz kolibice. In se je spustil v tek in je drvel na vso sapo skozi grmovje. Ustavil se je šele pri zadnjem grmovju kraj gozdnega porobja. Z rokam si je brisal znoj z obraza in je prežal na porobje, če bi ne zagledal kje samega Vitranca. A Vitranca ni bilo nikjer. Pa se je Kocelj oddahnil in se je že pripravljaj, da v treh skokih skoči doli na travnik in zbeži v vas. A ni se utegnil niti dobro pripraviti, že je zagledal tri korake pred sabo Vitranca, ki je tekel proti njemu. »Hoho!« se je posmejal Vitranec in je iztegnil roko, da ga pograbi. A Kocelj je naglo odskočil in se je zaprašil nazaj v grmovje. »Ne boš me — o, ne boš me — hopsasa!« je zasopel in se je prerival kot podlasica skozi najgostejšo goščavo. Vitranec ni mogel za njim, ker ga je ovirala dolga brada. Tekel je tam med smrečjem naprej in je tako kmalu izgrešil Kocelja. Kocelj pa je tekel in tekel in ni postal prej, dokler ni dospel do kolibice. Tam pa se je vrgel na trato. Obraz je zaril med travo; z nogami pa je bil ob tla, da ga je bolelo. — »Ne pridem v vas — o, nikoli ne pridem v vas!« je stokal na glas. »In naša Jelica bo umrla, ker ji jaz ne morem pomagati... Umrla bo, umrla...«

In je jokal v strašni jezici in si ni vedel pomoči. Mračilo se je že po gozdu. Večerni vetrc je narahlo pošumeval skozi vejevje, in od nekod se je oglašal zapoznel kos. Kocelj se je dvignil in je počasi stopil v kolibico. Tam pa je že bila tema, da se ni nikamor videlo. »Jelica, ali me slišiš?« je šepetnil Kocelj v temo. Slama je zašumela, in slišal se je Jeličin glas, ki je vprašal: »Ti si, Kocelj? O, da si prišel, Kocelj! Daj, prinesi mi malo mlekca, ker me tako žge po grlu... Prinesi ga, Kocelj! Mlekca mi prinesi in me ponesi k tetici! Ali me slišiš, Kocelj? — Tetica, o, tetica!«

Jelica je zaihtela s pritajenim glasom sredi črne teme. Kocelj pa je stal tam; ustna si je grizel in je stiskal pesti v onemogli jezi. Molčal je in je sopel težko, sunkoma... »Kocelj, ti me nočeš slišati?« je ihtela Jelica. »Mislila sem, da si priden pobič. Pa si grd, Kocelj! O, angelu te zatožim pojutrišnjem, ko bom umrla. Angel bo pa hud nate in te nikoli ne ponese v nebesa. Pa ti je prav, Kocelj! Zakaj me pa

nočeš slišati? Zakaj mi ne prineseš mlekca? Mlekca, Kocelj, kuhanega, gorkega mlekca...«

In Jelica je utihnila in je zopet zaspala. Neslišno se je splazil Kocelj k njej in je sedel kraj nje na slamo. Na rahlo se je dotaknil z roko njenega čela — o, čelo je bilo tako vroče kot ogenj. Dotaknil se je njene ročice — o, ročica je pekla, kakor da je v živem plamenu. — »Kaj bo? Kaj bo?« je mislil Kocelj ves obupan. »Strašno je bolna — ne vem, če doživi jutrišnji dan... A jaz sedim tu in si ne vem pomagati. O, moja glava in moja pamet! Ne umri, Jelica! Samo nocoj ne umri! Jutri boš že doma — pri tetici boš, ki te bo ozdravila. O, resnično boš pri tetici. Pa četudi moram zažgati kočo hudobne Anjare Panjare — zlati rogljiček bo moj jutri zjutraj... Zato pa ne umri, Jelica! Samo nocoj še ne umri!«

Jelica se je zgenila. »Kocelj, ali si še tu?« je vprašala s tihim glasom. »Ali si jezen name, ker sem ti rekla, da si grd? Saj nisi grd, Kocelj! Povedala bom angelu, da nisi grd. Pa te bo imel rad, kakor ima mene rad. Zato pa pride pome pojutrišnjem in me ponese v nebesa... Ali slišiš, Kocelj? Peče me v grlu — žejna sem...«

Kocelj je skočil na noge in je zdrvel iz kolibice. Zunaj je bila tako velika tema, da ni videl niti za korak predse. A Kocelj se ni zmednil za temo. Šel je naravnost proti studenčku; pokleknil je v mokro travo in je tipal z rokami po tleh, da bi našel kozarec, ki je ležal nekje ob studenčku in je bil napravljen iz smrekovega lubja. Pa ga je kmalu našel. Zajel je vodice in jo je previdno nesel v kolibico. Dvignil je Jeličino glavico, da je mogla lepo piti. In Jelica se je napila vodice in je legla nazaj na slamo. »Priden si, Kocelj,« je dejala. »In angelu povem, da si priden... Ali pride kmalu tetica pome? Glej, Kocelj, tako me zebe — br, tako me zebe! Pa me pogrni, Kocelj, da me ne bo zeblo tako jako! Ali slišiš, Kocelj?«

Kocelj se ni prav nič obotavljal. Kar jopič je slekel in je pogrnil Jelico z njim. Nabrskal je na jopič slame in je sedel potem spet mirno in je strmel v črno temo. — »Kocelj, pa peče me na čelu,« se je oglašila Jelica. »Pa menda vendar nisi slame zažgal, ker me peče tako hudo? Ali slišiš, Kocelj? Pomagaj mi, ker me tako hudo peče!«

Kocelj jo je pobožal po žgočem čelu in je odvrnil z zamolklim, pretrganim glasom: »Potrpi, ubožica! K studenčku grem, pa namočim platno v vodico. Pa ti ga zavežem okrog glave. In nič več te ne bo peklo in bolelo. Lepo boš zaspala in jutri boš zdrava vstala. Le meni verjemi, Jelica, da bo tako... Vrnem se, takoj se vrnem...«

In Kocelj je stopil pod milo nebo, ki je bilo posuto s tisočericimi zvezdami. A nebo se je že svetlikalo v rumeni luči, ki jo je razlival nad zagorskim svetom jasni mesec, ki je ravno lezel izza visokih, škr-

bastih snežnikov. Gluha tišina se je širila vseokrog po prostranem gozdu. Le nekje doli v črni globeli se je oglasal samotni kozarič (čuk) s svojim zateglim, žalostnim glasom... Kocelj je stopil do studenčka. Slekel si je srajco in jo je pretrgal na dvoje. »Moja edina srajca je to!« je rekel. »Srajca za delavnik in praznik... O, naj me le nabije stara mati, ker sem srajco zdaj le pretrgal na dvoje! Saj me ne bo prav nič bolelo, kakor mi tudi zdaj ni hudo, da sem jo pretrgal. Za našo Jelico moram napraviti ovitke, da je ne bo peklo tako jako po glavi... Saj jaz sem lahko brez srajce — prav lahko sem brez polovice srajce — hopsasa...«

Oblekel si je drugi kos, a dva kosa srajce je namočil v vodo. Stekel je nazaj v kolibico in je ovil mokro platno okrog Jeličinega čela. Pa je Jelica odleglo, da ni nič več stokala. Zaspala je, in Kocelj se je oddahnil. Stisnil se je k steni, ker ga je pričel stresati mraz. Noč je bila mrzla; a Kocelj je bil brez suknjiča in po hrbtu mu je po vrhu še manjkalo srajce. A Kocelj se ni menil za mraz; počenil je tam v kot in je stisnil glavo med kolena. Pa je že zadremal in napol zaspal.

A prebudilo ga je glasno ječanje in stokanje. Jelica ga je že zopet prebudila in je tožila, kako jo peče v glavi. Kocelj se ni obotavljal, ampak je odhitel zopet v mrzlo noč, da je zmočil v studenčku platno. Lepo je zavezal platno deklici okrog glave; a Jelica ni nič več odleglo. Stokala in ječala je vso noč in je govorila čudne in zmedene reči. Niti slišala ni več Kocelja, ki ji je na vso moč prigovarjal. In Kocelj je postajal vedno bolj nemiren. Še geniti se ni upal od Jelice in v srcu mu je bilo hudo, ko je poslušal sirotno deklico. Pa je

očital samemu sebi, da je samo on kriv vsega gorja, ki je prišlo nad deklico. Tresel se je od mraza, in oči so ga ščemele, da je le še komaj gledal. A v srcu se mu je kuhala strašna jezica. Kadar je zajejala Jelica, je stisnil Kocelj zobe; pest je dvignil in je siknil med stisnjenimi zobmi: »Anjara Panjara, hudobnica! Rano v jutru ti zažgem kočjo in naščujem nate vse vevice in sršene. Počakaj, hudobnica!

Poplačam ti pošteno vse, kar mora trpeti zdajle sirotna Jelica zaradi tebe ... Anjara Panjara — hudobnica!»

Vso noč ni zatisnil Kocelj očesa. Vso noč ga je kuhala jezica, in divje skrbi ga niso zapustile niti za trenutek. Naposled se je domislil tudi Vitranca. Kaj, če bi zdajle stopil Vitranec v kolibico in bi ga siloma odvedel od Jelice? Kaj bi bilo potem z ubogo deklico? Kdo bi jo tolažil v boleznih in bi ji pokladal mokro platno na razbeljeno čelo? — Koclja je ob teh mislih stresel mraz še huje. Skočil je tja k durim in je pozorno poslušal v tiho noč. A noč je bila mirna, niti drevje se ni zgenilo širom okrog. Samo dvakrat je zalajal nekje v gori samotni lisjak, ki pa je takoj utihnil ... Kocelj pa je šel k studenčku, da namoči platno v vodi. Obstal je sredi tratice in je pogledal v nebo. »O, da bi prišlo že jutro!« je vzdahnil in je drgetal od mraza. »V jutru se pa dobro ogrejem. Zakaj zažgal bom kočjo Anjare Panjare, da bo gorela s svetlim plamenom ... Zaslužila je hudobnica, da bi jo lahko brez greha obesili na mecesen sredi njene trate ... O, pridi, jutro, pridi! Lepo te prosim, pridi!«

A Kocelj je moral čakati še dolgo, dolgo. Pač stokrat je že stopil pred kolibico in je pogledal na zvezde. A zvezde so bile še vedno visoko in so mrzlo gledale na zemljo. Jelica je stokala vedno huje in je zavpila tu pa tam, ker jo je nemara hudo bolelo. Kocelj pa se je stisnil tesno v kot in je zatisnil ušesa, da bi ne slišal boleznega stokanja. Kar solze so se mu udrle iz oči, ker mu je bilo v srcu težko in hudo. A sram ga je bilo solz. Zato pa se je splazil iz kolibice ... Glej, in zdaj ni videl nič več zvezd na nebu. Nebo je postalo sivkasto, in čez sredo se je vlekel bledordecakast pas. Nad gozdom pa se je pričelo svetlikati, in težka rosa se je usipala s pritajenim curljanjem s košatih dreves ... »Jutro je tu, jutro — hopsasa!« se je razveselil Kocelj. Stopil je k studenčku in si je umil prepadli obraz. Potem pa je šel nazaj v kolibico. Jutranja svetloba je prodirala skozi malo okence in je le napol razsvetljevala kolibico. Pa se je Kocelj sklonil k Jelici. Deklica je bila ravno odprla oči. »Ti si, Kocelj?« je govorila Jelica s slabotnim glasom. »Tako sem trudna in zaspana. Kar spala bom. Pa me ne smeš zbuditi, Kocelj! Saj si priden ...«

Kocelj se je nasmehnil in je bil vesel, da je Jelica izpregovorila. »Tudi ti si pridna, Jelica! Veš, kar zaspi! Jaz pa grem zdajle po zlati rogljiček. Saj vem, kje ga ima Anjara Panjara skritega. Pa te ponese domov — veš, k tetici te ponese!«

»No, le!« se je nasmehnila Jelica in je zaprla oči. Pa je zaspala in je spala prav mirno. Kocelj pa je šel po prstih iz kolibice. Zunaj pa se je ustavil za trenutek in je poslušal, če ga morda Jelica ne pokliče. A ker ga ni poklicala, je stekel naglo s trate. Tekel je vso pot do domovanja Anje Panje. Veselo so že prepevali ptiči po prostranem gozdu.

Solnce je menda moralo že vzeti, zakaj vrhovi dreves so se svetili vseokrog. Kocelj se pa ni nikjer ustavil. Ko je prišel do skal, ki so obkrožale domovanje Anje Panje, je vendar postal, da bi pomislil, kako naj ukrene vse, da bo prav. A hipoma je nevoljno cepetnil z nogo in se je namrdnil. »Kaj? Še pomišljam?« je vzrožil. »O, lahko čakam do sodnega dne, da si izmisli moja butica kaj poštenega. Pa naj še razmišljam? S pestjo udarim, da bo Anjara Panjara kar zazijala. In bajto ji zažgem, kakor sem ponoči obljubil...«

In se je res splazil na skalo. Tam pa je obsedel in je pogledal na trato. Zagledal je tam pod mecesnom pritlikavca Brinclja, ki je sedel ves žalosten na trati in je držal škarje v roki. Krog njega pa je mirno čepelo vse polno veveric. A Anje Panje ni videl Kocelj nikjer. Pa se je razveselil Kocelj v svojem srcu. Nagnil se je čez skalo in je zaklical trikrat po tihem: »Pst, Brinceljček, pst — hopsasa!«

Pritlikavec Brincelj je skočil naglo na noge in se je oziral okrog sebe. Pa je zagledal Koclja tam na skali in je tlesknil z rokami. A hipoma se je stresnil in je pogledal nazaj na duri, ki so bile na stežaj odprte. Pokimal je z glavo in je položil prst na usta. In Kocelj je vedel, da je Anja Panja doma, in zagledal jo je takoj. Anja Panja se je prikazala na pragu in je zavpila nad pritlikavcem Brincljem. No, Kocelj se je urno potuhnil za skalo in je prežal na trato. Videl je Anjo Panjo, ki je stopila tik do pritlikavca Brinclja in ga je suvala in zmerjala. »No, vpiti je začela, pa ne bo tako kmalu prenehala z vpitjem,« se je posmejal Kocelj. »A do takrat sem že lahko stokrat v njeni koči. Samo da imam zlati rogljiček, pa se ne bom Anjare Panjare nič več bal. Zdaj je prilika, da lepše ni na božjem svetu...«

Skočil je s skale in je tekel naokrog. Tam za kočjo pa je zopet splezal na črno skalo in se je spustil na drugi strani navzdol. Pa je tekel mimo vogala in je bil v koči, še preden je utegnil pomisliti. Skočil je naravnost k skrinji, ki je bila odprta. Bliskovito je segel z roko vanjo in je pričel brskati po perilu. In glejte! Kar nenadoma je držal v roki, kar je iskal. Zlati rogljiček je držal v roki, in zlati rogljiček se je svetil kakor majhno solnce. In Kocelj je poskočil v radosti in se je zasmel na ves glas: »Hehe — hopsasa! Pa ga le imam — zlati rogljiček imam... Pa le pridite, teta Anjara Panjara! Zdaj vas jaz lahko začaram, da boste vse življenje pasli in strigli sirotne veverice. Le pridite! Zdaj se vas ne bojim nič več — hopsasa! No, kočjo moram še zažgati, kakor sem bil obljubil ponoči v svoji jezici. Dobro, ogenj gori na ognjišču in prav lahko mi bo, da ji zažgem to črno bajto!«

In Kocelj je stopil k ognjišču. Zunaj na trati je še vedno vpila Anja Panja nad siromašnim pritlikavcem Brincljem. To pa je bilo Koclju všeč. Že je potegnil z ognjišča gorečo trsko in jo je zavihtel, da bi jo vrgel na posteljo. A tedaj je zagledal pri ognju lonec, ki je bil

napolnjen z belim mlekom. »Ovbel!« je izpregovoril Kocelj in je vrgel gorečo trsko nazaj na ogenj. »Tu je mleko, in naša sirotna Jelica me je prosila vso noč za mlekce, samo za vroče mlekce... Pa ne zažgem bajte. Samo mleko ji odnesem in vžigalice, da zakurim pred kolibico ogenj. In vesela bo naša Jelica, vesela — joj!«

Kocelj se je še enkrat zasmel od silne radosti. Še enkrat je pogledal zlati rogljiček in ga je vtaknil v hlačni žep. Pograbil je lonec z mlekom in vžigalice in je zbežal iz koč. Še ozrl se ni po trati, da bi videl, če ga je Anja Panja zapazila. Smuknil je mimo vogala za koč in se je splazil počasi in previdno na skalo, ker se je bal, da ne razlije mleka. Ko pa je priplezal vrhu skale, se je oddahnil. Klobuček si je snel z vroče glave in skoro bi bil na glas zavriskal. A premagal se je in se je samo posmejal. »Zdaj me počakajte, teta Anjara Panjara!« je rekel. »Zdaj pa le čarajte, če morete! O, vse eno ni Kocelj tak bedak, kakor si mislite vi in ljudje na vasi. Četudi sam mislim, da moja glava ni dosti več vredna kakor češarek na smreki, pa sem si nazadnje le domislil nečesa, kar vam ne bo prav nič všeč, teta Anjara Panjara! Čuden obraz boste napravili! Pa sem radoveden. Zato pa hočem videti tisti čudni obraz!«

Kocelj se je v pest nasmejal. Potem pa se je splazil po drugi strani z visoke, črne skale in se je smejal, samo smejal...

12.

Tiste trenutke je bil Kocelj pač pozabil na bolno Jelico, ki ga čaka v samotni kolibici. Pa zdihuje in tarna bolna sirotica in ga kliče, ker ji nihče noče pomagati. Kocelj je pozabil na vse in je mislil samo na čudni obraz, ki ga napravi Anja Panja, ko zapazi, da ji je izginil zlati

rogljiček. Zato pa mu ni dalo miru. Lonec je postavil na tla in je splezal na tisto skalo, ki se je z nje videlo tako lepo na trato pred kočo Anje Panje. Pa je obsedel tam gori in je gledal ves vesel na pritlikavca Brinclja in na Anjo Panjo, ki sta sedela pod mecesnom. Anja Panja je še vedno vsa jezna vpila. Veverico je držala na kolenih in je učila pritlikavca, kako se veverici striže repek. Pritlikavec Brincelj je kimal z glavo in je gledal ves žalosten skozi velika očala na škarje, ki je z njimi Anja Panja strigla siromašni veverici repek. Veverice so čepele krog in krog mecesna; mežikale so srdito s črnimi očesci in so tu pa tam prav nevšečno škrpetnile z belimi zobki. Anja Panja jih je pogledala z drobnimi, hudimi očmi, pa je zapiskala: »Ali bo mir, malopridnice? Ali hočete, da vam odrežem repke in napravim iz njih metlice in jih prodam ciganom? No, ali mi boste dale mir?« — Veverice so umolknile in so stisnile glavice med šapke. Anja Panja pa je dregnila pritlikavca Brinclja in mu osorno govorila: »Tako, tako se striže vevericam repke. Že dva dni te učim. A ti si budalo, veliko budalo. Štiri oči imaš, a vkljub štirim očem se v dveh dneh nisi naučil niti tega, kako se drže škarje v roki. No, pravega učenca mi je poslal Vitranec! Lepo se mu bom zahvalila za takega učenca! Da te ni sram, da si tako budalo — tako budalo, da nimaš para na božjem svetu... A rečem ti, budalo, da moraš do večera ostriči ravno sto repkov. Jutri si napravim blazinico, da mi bo ponoči glava lepo počivala na njej. Ali si slišal? Sto repkov mi moraš ostriči do večera, budalo! Če jih boš manj, pa ti s škarjami odrežem nos in ti prišijem namesto njega češarek v obraz. Budalo, budalo!...«

»Ojojmenel!« je zajavkal pritlikavec Brincelj in se je prijel za nos. »Hudobna si, Anja Panja, strašno si hudobna! Saj bi rad strigel repke, pa ne morem. Če primem za repek in nastavim škarje — hop! — pa me že veverica vseka v roko. Le poglej mojo roko in mi povej, kako naj potem strižem repke, če pa veverice ne puste?«

»Budalo!« je zavpila Anja Panja in je vrgla na trato veverico, ki ji je bila ravno ostrigla košati repek. In veverica je skočila med tovarišice; kakor da je vrtoglava, se je sukala med njimi in je lovila svoj ostrizeni repek. Pa je cvrčala, škrpetala, da je šlo skozi ušesa. Tudi druge veverice so se vznemirile, ko so zagledale ostrizeni repek. Na nožice so poskočile in so pokazale bele zobke. Divje so migale z repki in so cvrčale na ves glas: »Cr-cr-ce-ce-crr...« Pa so se že poganjale naprej, in očesca so bliskala z veliko jezo v Anjo Panjo in pritlikavca Brinclja. — »Mir, mir!« je zapiskala Anja Panja in je zažugala z roko. A veverice je niso poslušale. Še huje so zaškrpetale in so še huje mahale s košatimi repki. — »Čakajte, malopridnice hudobne!« jim je zagrozila Anja Panja. »Po paličico grem — po paličico z zlatim rogljičkom. Pa vam bo gorje, malopridnice!«

In Anja Panja je pohitela v kočo... »Hehe — hopsasa!« se je posmejal Kocelj na skali. »Zdaj-le bom videl tisti čudni obraz, ki ga ni na vsem svetu bolj čudnega... Hehe — hopsasa!« — Pa se je sklonil naprej in je zaklical po tihem: »Hej, Brinceljček, hej — hopsasa! Ali me slišiš? Tu gori sem — tu gori na skali... Le nikar ne javkaj, Brinceljček! Ne bo ti treba ostriči sto repkov. Zakaj rečem ti, da boš še danes pri Vitrancu in boš imel moj strašni pipec... Ali si slišal Brinceljček — hopsasa?«

Pritlikavec Brincelj je gledal na skalo. Obraz se mu je raztegnil v veliki radosti, in nos mu je kar migal sredi obraza. — »Koceljček!« se je posmejal na glas. A hipoma je utihnil, zakaj tam v koči je Anja Panja strašno in silno zavpila. Priletela je na trato in je vihtela v roki paličico. Navalila je naravnost na pritlikavca Brinclja in ga je neusmišljeno pograbila za vrat. »Kje je moj zlati rogljiček?« je vreščala s piskajočim glasom. »Hudoba pritlikava! Ti si mi ukradel zlati rogljiček... Kam si ga skrnil? Moj zlati rogljiček mi daj nazaj! Ha, ali mi boš dal moj zlati rogljiček nazaj?«

»Ojojmenel!« je javkal pritlikavec Brincelj in se je v svojem strahu stisnil v dve gubi. »Nisem jaz vzel zlatega rogljička... še videl nisem zlatega rogljička... Pusti, pusti me, Anja Panja! Ali se ne bojiš, da se zdajci prebudi v mojem srcu huda krvca? Ojojmenel, ali se nič ne bojiš moje hude krvce? Strašna je, ti rečem, Anja Panja! Zato pa te lepo prosim — pusti me v miru! Nimam jaz rogljička, zlatega rogljička nimam nikjer...«

A Anja Panja ga ni izpustila, ampak ga je suvala in rvala še huje. Pa je piskala, da se je razlegalo daleč v prostrani gozd: »Daj mi zlati rogljiček! O, ali mi boš dal zlati rogljiček? Hudobec, ubijem te; zadavim te; nos ti izpulim, če mi ne daš takoj zlatega rogljička nazaj!«

In bilo je vpitja in tarnanja in javkanja, da si je moral Kocelj ušesa zatisniti. No, Koclju se je zdelo vse to tako kratkočasno, da ni mogel nič drugega, kakor da je vtaknil tri prste v usta in je zažvižgal v prste tako presunljivo, da je kar jeknilo od črnih skal. Prestrašene so odskočile vevice tam na trati. Z ušesci so pomignile in so odprle gobčke. Beli, ostri zobki so se zasvetili; na šapkah so se prikazali krempeljčki in dolgi repki so švignili kvišku... »Cr-cr-ce-cel!« so zaškripali beli zobki; in vevice so se zaprašle naprej. Skočile so na Anjo Panjo in na pritlikavca Brinclja. Pa so pričele grizti in trgati, da se je prikazala krvca in so cunjice kar frčale po trati.

»Ovbe, ovbel! Moji lasje in moja lepa oblekca!« je zavrnila Anja Panja in je izpustila pritlikavca Brinclja. Na trato se je vrgla in je zarila obraz med travo, da bi vsaj oči rešila... »Ojojmenel!« je javkal prestrašeni pritlikavec Brincelj. »Pomagaj mi, kdor si božji! Pomagaj meni in mojemu nesrečnemu, lepemu nošku!« — In pritlikavec Brin-

celj je zajokal. Na trato je legel in je pričel kopati s prsti jamico, kamor bi potisnil in varno skrnil svoj nos. No, veverice niso prav nič odnehale. Samo pritlikavca Brinclja so pustile, ko so mu razbile zeleno obrobljene naočnike in so mu do hude krvce razpraskale dolgi nos, ker ga ni mogel tako hitro spraviti na varno v izkopano jamico. Pa so navalile še huje na Anjo Panjo, ki je otepala z rokami in nogami okrog sebe, da se ubrani podivjanih, razbesnelih veveric.

»Hehe — hopsasa!« se je smejal Kocelj na skali. »No, teta Anjara Panjara! Danes vas zdelažo veveričke, da se ne boste nikoli več upali ostriči jim z repkov mehke dlačke za blazino. Obljubil sem vam, da naščuvam na vas veverice in sršene. Pa sem res pošteno naščuval veverice. No, sršenov pa nočem naščuvati, ker vem, da vam bodo še veverice preveč! Za zdaj naj bo samo to. A drugo še vse pride, da boste drugič vedeli, kako pride za vsako hudobijo lepa kazen. Pomagal bi vam zdajle, pa nimam časa, ker se mi mudi nazaj v kolibico. Pa si pomagajte sami, če si morete!«

Še enkrat se je Kocelj zasmejal. Potem pa se je spustil s skale. Pobral je lonec in je stekel na stezo. Drvel je kar po stezi naprej in se ni nič več bal Vitranca, še želel si je, da ga sreča in mu pokaže zlati rogljiček. Desetkrat ga je poklical; a Vitranec se ni oglasil od nikoder in ga tudi ni bilo od nikoder. No, Kocelj se pa ni hotel s tem zamuditi. Nevzdržno je tekel po stezi navzgor in je prišel ves znojen in zasopel do kolibice. Jelica se je bila ravno prebudila in se je na pol dvignila na slami. Kocelj pa ji je pokazal lonec in je rekel: »Ali vidiš ta lonček, Jelica? O, poln je sladkega mleka. Samo zavreti je še treba mleko, pa ga lahko piješ, Jelica, in boš vesela. In nič več ne boš bolna in boš že danes pri tetrici... Res, res, Jelica! Le glej me, le glej — hopsasa! Pač sem ves raztrgan in nimam na hrbtu niti srajce, da sem kakor ciganček. No, pa nič ne de — hopsasa! A lažem se jaz nikoli ne, pa

če sem še tako zabite in trde glave. Zato pa poglej ta-le zlati rogljiček! Anjari Panjari sem ga izmaknil iz skrinje in sem naščuval nanjo vse veverice! Pa tudi sršene bi bil naščuval nanjo, da sem imel časa. Ne vem, če se bo Anjara Panjara srečno otresla veveric. Pa nič ne de! Si bo vsaj zapomnila, kdaj je delala hudo naši Jelici in Kocelju...«

In Kocelj je izvlekel iz žepa zlati rogljiček in ga je pokazal Jelici. Zlati rogljiček pa se je svetil, tako lepo se je svetil, kakor da sije v ozko, mračno kolibico majhno solnce. Jelica se je čudila in skoro verjeti ni mogla. Na bolnem obrazku, v motnih očeh se je zasvetila radost, in ročice so se ji sklenile kar same od sebe. »O, Kocelj, kako si ti priden!« je rekla. »Zdaj mi ne bo treba, da jutri umrjem; pa tudi angelu ne bo treba, da pride pome. Pa kako si prišel do zatega rogljička? Povej, Kocelj!«

»Oho, počasi, Jelica — hopsasa!« je odvrnil Kocelj. »Ne boj se, da ti ne povem vsega! O, boš videla, da ti bom nemara še stokrat povedal, kako sem zgetel teto Anjaro Panjaro in sem jo prepustil vevericam, da ji pošteno poplačajo, kar je hudega storila meni in tebi. Le počakaj, Jelica! Najprvo moraš popiti malo mlekca, da prideš k sebi, ker si taka, kakor bi te hotel že zdaj-le angel odnesti v nebesa. Pa zakurim ogenj in ti zavrem mlekce. Samo malo še počakaj — hopsasa!«

Pa je šel Kocelj na trato. Velik ogenj je zakuril in je pristavil k ognju lonec. Še celó sam je sedel k ognju in si je grel svoj prezebli, goli hrbet. Bil je kakor ciganček, ki ni stopil že leto dni iz gozda in se potepa po gozdu noč in dan. A Kocelja ni bilo sram — Kocelj je žvižgal na glas in je prepeval čudno, hribovsko pesem, ki je Jelica še ni bila nikoli slišala. No, mleko je kmalu zavrelo, in Kocelj ga je ponesel v kolibico. Slastno ga je Jelica srkala in ni odnehala prej, dokler ni bil lonec prazen. Kocelj pa je pripovedoval in si je neprestano mel roke. Ko je Jelica izpila vse mleko, se je naslonila nazaj na slamo. »O, kako dobro je bilo mlekce,« je govorila Jelica. »Veš, Kocelj, zdaj pa ne bom umrla. Lepo bom zdaj zaspala in bom zdrava, ko se prebudim. Ti pa pojdi k Vitrancu in mu daj zlati rogljiček, da naju izpusti domov.«

Kocelj je skrbno pogrnil Jelico s svojim jopičem; potem pa je odšel iz kolibice. Zunaj pa je postal in je pomislil, ali bi šel v Črno lopo ali pa na gozdno porobje, da poišče Vitranca. »Hm,« si je dejal. »V Črno lopo je precej daleč in skoro gotovo tudi Vitranca ni tam. Najbolje je, da grem kar na porobje in se delam, kakor bi hotel pobegniti iz gozda. Pa priteče Vitranec sam od nekod in me pograbi. Potem se pomeniva, kaj in kako.«

In Kocelj je šel počasi skozi gozd in se mu ni nikamor mudilo. Žvižgal je in prepeval in se je vedno bolj bližal porobju. Tam pa se je

ozrl krog in krog, da bi zagledal Vitranca. Ker pa ni bilo Vitranca nikjer, je stopil naprej proti zelenemu travniku. A prestopil ni niti petkrat, že ga je držal Vitranec za ramo in ga je potegnil nazaj. — »Ha, kaj sem te le ulovil, nepridiprav?« se je zadril Vitranec nad njim. »No, zdaj pa pojdeš z mano nazaj v ječo, od koder si bil zbežal tako nemarno.«

»Oha, oha — hopsasal« je odvrnil Kocelj. »Stric Vitranec, čemu govorite tako? Saj me niste vi ulovili; jaz sem vas samo našel, ker vas iščem že od jutra po gozdu in vas kličem. A čemu naj se prerekava? Rečem vam, da sem vam prinesel zlati rogljiček. Ni ga bila izgubila teta Anjara Panjara; nisem ga izmaknil jaz, pa tudi naša Jelica ga ni prikrila. Skrila ga je samo teta Anjara Panjara v pisano skrinjo. Pa je naju zatožila po krivem, in vi, stric Vitranec, ste naju obsodili po krivem. No, zato boste pa še odgovarjali. — Glejte! Tu je zlati rogljiček. Tu imate zlati rogljiček! Napravite z njim, kar hočete — hopsasa!«

Vitranec je vzel zlati rogljiček in ga je ogledal od vseh strani. »Saj to je res izgubljeni rogljiček. Pa kako si ga našel, pobič? In kaj govoriš o krivi tožbi in o krivi obsodbi? Pazi, pobič, da te ne pograbim prav pošteno!«

»O, le dajte me, če se upate — hopsasal!« je odvrnil Kocelj prav mirno. »Krivična je bila obtožba, a še bolj krivična je bila vaša obsodba. To vam povem v obraz, ker se vas prav nič ne bojim. Anja Panja se vam je nalagala, in vi ste ji verjeli. No, naša Jelica in jaz sva pa nedolžna. Zakaj davi sem našel ta rogljiček v skrinji Anje Panje. Za norca vas je imela, ko je prišla k vam in je naju zatožila. A jaz sem ji davi pošteno plačal, kar sem ji bil dolžan zaradi njene hudobije. V prste sem zažvižgal in sem naščuval veverice nanjo. In ne vem, če je niso veverice že popolnoma zgrizle... Tako je, tako, stric Vitranec!«

Vitranec ga je gledal s presunljivimi očmi. Gledal ga je, z glavo je zmajeval in se je čudil. A hipoma je zamahnil z roko. »Hodi za mano, pobič!« je velel na kratko. Stopil je v goščavo in se je obrnil v tisto smer, kjer je stalo domovanje Anje Panje. Delal je velike korake, da ga je Kocelj komaj dohajal. Pa sta molčala oba, in samo Kocelj se je muzal neprestano in je bil ves radoveden, kaj se bo danes še vse zgodilo. Že sta prišla do skalovja, pa se nista obotavljala. Splezala sta na skalo in sta skočila na trato kraj kočice Anje Panje. Veverice so še vedno cvrčale po trati. Še vedno so se zaganjale v Anjo Panjo, ki je ležala na tleh in je obupno kričala. Tudi pritlikavec Brinčelj je ležal na trati in je še vedno tiščal svoj nos v luknjico. A ko sta skočila Vitranec in Kocelj na trato, so se razpršile veverice in so preplašene pobegnile preko skalovja. Vitranec pa je stopil do Anje Panje in ji je velel: »Vstani, Anja Panja! Vstani in poglej me!«

Anja Panja se je trudoma dvignila. Obraz ji je bil ves razpraskan in krvav; lasje vsi razmršeni, obleka vsa raztrgana. Vsa vesela je bila Anja Panja, ko je zagledala Vitranca in je videla, da podivjanih veveric ni nikjer več. »O, da si prišel, Vitranec!« je sopla Anja Panja. »Strašnih veveric si me rešil. Sam Bog te je privedel semkaj, Vitranec!«

A Vitranec je izvlekel iz žepa zlati rogljiček in ga je pokazal Anji Panji. Pa jo je vprašal s strogim glasom: »Anja Panja, govóri resnico! Ali je tvoj ta rogljiček?«

»Moj je — moj je zlati rogljiček!« je zavrnila Anja Panja v divjem veselju. »O, da sem prišla zopet do njega! Pa kje si ga našel, Vitranec? Daj sem moj zlati rogljiček! O, daj ga sem!«

Vitranec pa je odmaknil roko in je potlačil zlati rogljiček v žep. Pa je odvrnil: »Anja Panja, zlati rogljiček se je našel. Pa tudi tega-le pobiča sem ulovil. Zato pa pojdimo k novi sodbi! Treba je nove obsodbe in ta obsodba bo pravična, da nobena tako. Hodi za mano, Anja Panja, in tudi ti, pobič, stopaj za mano!«

In Vitranec je šel. Skalo je preplezal, in za njim je šla tudi Anja Panja. Kocelj pa je stopil do pritlikavca Brinčlja, ki je še vedno tiščal

nosek v luknjico. »Hej, Brinceljček — hopsasal« je rekel Kocelj in je sunil pritlikavca z boso nogo. »Vstani, Brinceljček, in hodi za mano!«

»Oj, Koceljček!« je zavpil pritlikavec Brincelj in je skočil na noge. Ozrl se je po trati — hudih veveric ni nikjer več; ozrl se je po koči — hudobne Anje ni nikjer več. Pa je bil pritlikavec Brincelj ves vesel. Krvavi in razpraskani nos si je pokrnil z dlanjo in je rekel Kocelju: »Oj, Koceljček! Ali si me res rešil iz krempljev strašnih veveric? Ali si me res rešil iz rok hudobne Anje Panje? Oj, Koceljček! Ta dva dni sem preležal vso hudo krvco, in zdaj niti ne vem, kako naj še postanem junak... Pa kam me povedeš, Koceljček?«

»Hodi za mano, Brinceljček — hopsasa!« mu je velel Kocelj na kratko. Splezal je čez skalo in je pohitel za Vitrancem in Anjo Panjo, ki sta bila že daleč spredaj. Pritlikavec Brincelj je šel molče za Koceljem. Le tu pa tam se je sklonil in je utrgal drobno rastlinico. Ko pa je imel polno pest tistih rastlinic, jih je pritisnil h krvavemu nosu, da so se ga oprijele. Z rutico si je zavezal nos in je trikrat prav bridko vzdihnil. Pa je stopal potem za Koceljem, Vitrancem in Anjo Panjo in je sklonil glavo globoko k tlom, ker je slabo videl in so mu bile veverice razbile lepe naočnike. In so prišli kmalu do samotne kolibice onkraj goščave. Tam pa se je Vitranec ustavil in je pogledal prav mrzko Anjo Panjo. »Anja Panja, zakaj si prišla k meni s krivično tožbo in si tudi mene zavedla, da sem izrekel krivično obsodbo?« je vprašal s strašnim glasom, da se je Anja Panja kar stresla. »Anja Panja, zakaj si se mi lagala naravnost v obraz, meni — pravičnemu sodniku, ki je znan zaradi svoje pravičnosti in poštenosti vsemu zagorskemu svetu? Anja Panja, zakaj si hotela v svoji hudobnosti in brezsrčnosti pogubiti dva nedolžna otroka? Govóri, Anja Panja! Skrila si zlati rogljiček v svojo skrinjo in si obdolžila tatvine Kocelja in sirotno Jelico. Anja Panja, govóri, zakaj si storila vse to?«

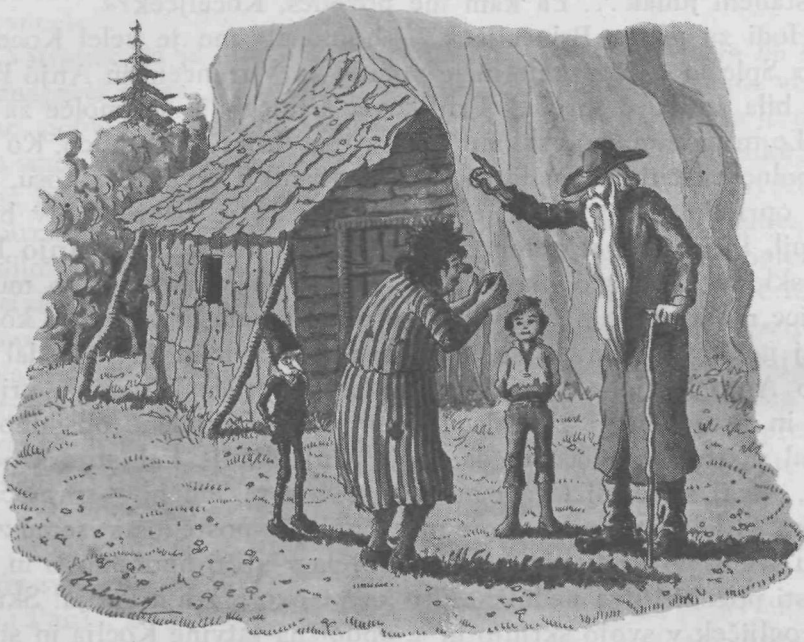
Anja Panja se ni upala dvigniti razpraskanega, krvavega obraza. V tla je gledala in ni izpregovorila besedice. Zdramila se je šele tedaj, ko je Vitranec ponovil že v tretjič svoje vprašanje: »Anja Panja, govóri, zakaj si storila vse to?« — Tedaj pa je sklenila Anja Panja roke in je rekla s prosečim glasom: »Ne sodi strogo, Vitranec! Saj vem, da nisem delala prav. Oj, bila sem jezna in huda, ker se je tatele pobič norčeval iz mene. Pa sem ga hotela kaznovati in nisem mislila, da bo tako hudo, oj, nisem mislila. Zato pa me ne sodi hudo, Vitranec, in pomisli malo, pomisli!«

»Priznala si svojo pregreho, Anja Panja!« je odvrnil Vitranec. »Pa te obsodim po pravici. A najprvo vprašam Jelico in Kocelja, kakšno sodbo si zaslužila.« — In Vitranec je stopil v kolibico. Sklonil se je k Jelici in jo je prijazno vprašal: »Kako naj obsodim Anjo Panjo? Dosti hudega ti je storila Anja Panja. Skoro umrla bi bila, deklica, da ni

prišla resnica na dan. Zato pa odgovori, kaj zahtevaš od Anje Panje, ker si morala zaradi nje toliko pretrpeti?»

Jelica je stresnila z glavo in je zaprosila: »Samo k tetrici bi rada, o, samo k tetrici! Pustite me, k tetrici me pustite!«

»Hm,« je odvrnil Vitranec. »Pojdeš, k tetrici pojdeš.« — Pa se je okrenil in je šel na trato. Obrnil se je h Koclju in ga je vprašal: »Kaj zahtevaš od Anje Panje, ki si moral zaradi nje po krivem sedeti v moji ječi? Kar lepo povej, da obsodim Anjo Panjo, kakor je zaslužila po pravici.«

»O, seveda, seveda — hopsasa!« je rekel Kocelj. »Obsoditi moramo teto Anjaro Panjaro, ker teta Anjara Panjara je res hudobna. Vprašate me, stric Vitranec, kako naj obsodite teto Anjaro Panjaro? I, seveda — rekel bi lahko, da ji odrežite nos ali pa ušesa ali pa še celó glavo. Skoro bi dejal, da je zaslužila vse to ... No, jaz pa nisem hudoben človek. Ne bom govoril o strašni jezici in o hudi krvci, ki me je kuhala v vaši ječi, stric Vitranec! Saj se je polegla huda jezica, pa tudi huda krvca se je polegla. Pa ne mislim več na tisto, resnično ne mislim. Pa ker že moram nekaj zahtevati, zahtevam. Stric Vitranec, teta Anjara Panjara je čarovnica in zna čarati kakor nihče na svetu. Zato pa lahko začara mojo trdo glavo, da bo zrastle v njej vse kaj drugega kakor sam osat. Stric Vitranec, rekli ste mi, da naj zahtevam. Pa zahtevam tole: teta Anjara Panjara naj začara nekaj pameti v mojo glavo. Saj je ni treba dosti; vsaj toliko naj je začara, da ne bodo govorili ljudje in stara mati, da sem neumen in zabit.«

A Vitranec je zmajal z glavo in je odgovoril: »Pobič, ti zahtevaš, česar ti ne morem dati niti jaz niti Anja Panja. Če ti ni dal Bog že pri rojstvu pameti v glavo, pa ti je ne morem dati jaz zdaj, ko si že tako velik. Pa tudi Anja Panja ti ne pričara pameti v glavo... Zahtevaj kaj drugega!«

»Ovbe, ovbe — hopsasal!« je dejal Kocelj. »Stric Vitranec, že sem mislil in sem bil vesel, da pridem vendarle na lahek in pošten način do pameti. Zdaj pa vidim, da bom moral biti vse življenje neumen. Pa nekaj drugega naj zahtevam? I, kaj bi zahteval, ko pa ne vem, česa bi zahteval? Pa ker že moram, zahtevam. Pustite teto Anjaro Panjaro, stric Vitranec! Pustite jo, naj brez skrbi čara po gozdu! Že dosti so jo zaradi mene oskubile veverice, da ima za mesec dni dovolj. Zato pa jo pustite v miru, stric Vitranec! — In še nekaj drugega zahtevam, ker že moram zahtevati. Teta Anjara Panjara naj Jelici začara bolezen, da bo sirotna Jelica zopet zdrava. In še nekaj! Teta Anjara Panjara naj začara tisto miško, ki je ukradla naši Jelici lepi zobek. Začara pa tako, da bo zobek zrastel čez noč, da je ne bom zmerjal več s škrbo-brbo... In še nekaj! Pritlikavec Brinceljček je prišel zaradi nesrečne tete Anjare Panjare ob pipec in ob očala. Pa še celo piškavi nosek je skoro izgubil zaradi tete Anjare Panjare. Zato pravim, tako le pravim: Pritlikavca Brinceljčka vzemite nazaj k sebi in mu dajte nazaj moj pipec! Teta Anjara Panjara pa naj mu kupi druga očala. Pa bo mir!« —

Vitranec ga je gledal in gledal. In je odgovoril: »Naj bo po tvojem! Vse se bo zgodilo tako, kakor zahtevaš. Samo zobka ne morem pričarati naši Jelici. No, naša Jelica bo že počakala, da ji miška sama prinese nazaj ukradeni zobek ali pa da ji zobek zraste sam od sebe. A vse drugo naj bo po tvojem, pobič!« — In Vitranec se je obrnil do Anje Panje, ki je stala vsa pobita tam ob kolibici, pa ji je rekel: »Anja Panja, zdaj bom izrekel tvojo obsodbo, ti pa poslušaj! Zaradi svoje hudobije boš sedela leto dni v moji ječi. Prej ne dobiš nazaj zatega rogljička. Zdaj pa stopi v kolibico in ozdravi takoj našo Jelico! Potem pa pojdi domov in vzemi iz svoje skrinje najlepšega, pri beli mesečini beljenega platna. Ponesi ga Kocljevi stari materi, da sešije iz njega Koclju deset novih srajc in da napravi Koclju sam krojač Turenček za rožnivenško nedeljo novo obleko. Dvajset tolarjev odštej takoj stari materi, da bo mogla plačati krojača Turenčka in bo kupila na semnju Koclju nove črevlje in nov klobuček s petelinjim peresom. Napravi hitro vse tako, kakor sem ti rekel. Potem pa pridi k meni v Črno lopo, da te v ječo zaprem za leto dni... Ali si slišala, Anja Panja?«

»Ovbe, ovbe!« je tarnala Anja Panja. Počasi je stopila v kolibico. Stékleničico je potegnila iz žepa. Z rožno tekočino si je namazala kazalec in je prekrizala z njim Jelico trikrat na čelu. In Jelica se je

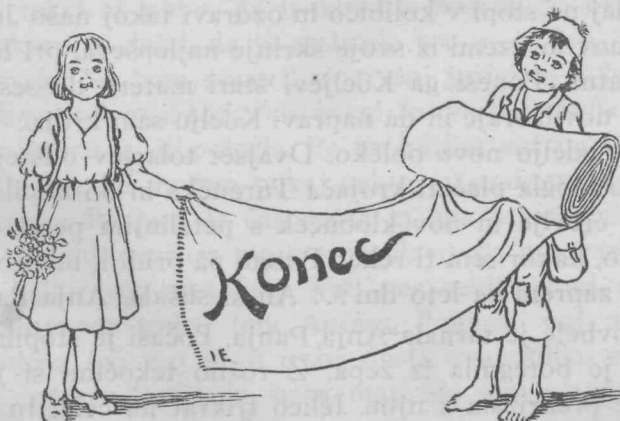

zasmejala; vstala je in je bila zdrava in močna. Stekla je na trato in se je smejala, samo smejala, ker ni bilo več treba, da jutri umrje. Vitranec ji je pomigal z roko; obrnil se je in je počasi odšel s trate. Tudi Anja Panja je odšla; počasi, počasi je stopala; tarnala je na ves glas in se ni okrenila niti enkrat.

»Jojmene, Koceljček! Ojojmene, ljubi Koceljček!« je govoril pritlikavec Brincelj. »Kako si ti dober pobič! Zaradi tebe smem nazaj k Vitrancu in mi ni treba več, da strižem hudobne veverice, ki so mi prelile vso hudo krvco. Pa moram zdaj čakati, da se mi nabere nova huda krvca. Zakaj brez hude krvce ne more biti nihče junak... Ojojmene, Koceljček! Pa še celó strašni pipec dobim nazaj in bom res junak, da se bodo zajčki bali za svoje noske. Boš že videl, Koceljček, ko se prvič srečava. Pa ne boj se za svoj nosek, Koceljček!«

In pritlikavec Brincelj je skočil po trati in je zavriskal na ves glas. Potem pa je strkljal proti grmovju in je stekel za Vitrančem. Kocelj pa si je oblekel svoj jopič, malho si je oprtal in se je zasmejalo. Pa je rekel naši Jelici, ki se je vrtela vsa vesela po trati: »No, dobro sva nakurila teti Anjari Panjari — hopsasa! Na lep način sem prišel do deset novih srajc, do črevljev, do klobučka, oh, in pa do nove obleke! To bo gledal krojač Turenček, ko mi bo vzel mero, in stara mati me ne bo nabila, ker sem raztrgal srajco. Samo tega mi je žal, da nisem mogel ociganiti tete Anjare Panjare, da bi prišel na kak način do poštene pameti. Pa ne bom pameten, ovbe, nikoli ne bom pameten! Ovbe, da je tako — da mora biti tako!«

A Jelica se je samo smejala, da so gledali njeni beli zobki vsi veseli v svet. Saj je vedela, da je konec romanju po prostranem zagorskem gozdu. Saj jo čaka doma tetica, ki bo pekla sladke kolačke od silnega veselja, ker se je povrnila naša Jelica iz gozda. In taščica bo pipikala na okencu; pipikala bo in se bo lepo priklanjala naši Jelici...

Dr. FR. ZBAŠNIK:

Črešnje.

Milko je poskočil od veselja v zrak, ko je njegov oče neko soboto opoldne naznanil: »Jutri napravimo izlet. Vreme se je ustanovilo in črešnje so dozorele. K mojemu bratu na kmete pojdemo in si enkrat pošteno privoščimo hrustavk, belih in črnih. V mestu tako ni, da bi si človek sadje kupoval, preveč drago je!«

»Oh, papa, to bo fletno!« je vzklikal in ploskal z rokami Milko. »To se jih najemo! In domov jih tudi prinesemo, ali mar ne, papa?«

»Mislim, da nam jih že kaj tudi s seboj dajo!«

»Veš, papa, jaz vzamem vrečo s seboj!«

»Hahaha, vrečo! Prenerodno bo, Milče, da bi nosil črešnje v vreči! Tvoji bratrančki bi se ti na glas smejali, če bi vedeli, da misliš v vreči črešnje prenašati.«

»Tisti kmetiški pobje — da bi se meni smejali in iz mene norca delali? To pa že ne! Pokažem jim!« —

»No, no, le ne bodi tako prezirljiv in ošaben! Prebrisani dečki so!«

»Ampak okorni in nerodni! Ali se ne spominjaš — tisti Jožek, ki je bil takrat o birmi pri nas — kake je počenjal? En kozarec je ubil in en krožnik!«

»To je bila nesreča!«

»In ko smo šli potem v Tivoli na izprehod, je tako po kmečko lomastil, da nas je bilo sram! Učiti smo ga morali, kako naj hodi, da bi se ljudje ne spogledavali preveč nad njim!«

»Tako ne smeš govoriti o svojih bratrancih, ljubi Milko, ako hočeš iti v goste k njim! Ti misliš nemara, da morajo biti še veseli, ako jim kaj proč odneseš?«

»Prava reč, če nam malo črešenj dajo, ki jih nič ne stanejo in jih imajo toliko, da ne vedo kam z njimi!«

»Tako nehvaležen ne smeš biti! Pa tudi tega ne smeš misliti, da si ti kaj več, ker si v mestu rojen, kakor so oni, ki so rojeni na kmetih!«

Milku se je očetovo svarilo nekoliko za malo zdelo, a veselja, ki ga je občutil ob misli, da se bo jutri po železnici vozil in da se bo črešenj lahko do sitega najedel, mu to ni skalilo. Samo ko bi že hotela biti nedelja!...

Zvečer so šli zgodaj spat, ker je vlak rano odhajal in je bilo potrebno zgodaj vstati, a Milko je tisto noč le malo spal. Vedno je sanjal in vedno se budil. Sanje pa, ki jih je imel, so bile neprijetne. Tako se mu je med drugim sanjalo, da čepi na strehi cerkvenega stolpa,

pa da ne more ne naprej ne nazaj. Ko je tako sem in tja premišljaj, kako bi si pomagal iz zadrege, mu hipoma izpodrsne in on telebne v brezdanjo globočino. Z glasnim krikom se je prebudil, na srečo baš takrat, ko je že bilo treba vstati.

* * *

Črešenj je bilo pri stricu še vse več, kakor si je Milko predstavljaj. Obrodile so bile tisto leto tako kot morda še nikoli. In v obližju stričevega doma je bilo čuda mnogo črešnjevih dreves!

»Kaj, ali ni tu lepo?« je vprašala Milka mati. »Poglej, koliko črešenj vseh vrst, kakršnihkoli si poželiš!«

»Lepo je, lepo!« je pritrjeval Milko in se željno oziral po rdečem sadu, ki je kar v grozdih visel z dreves in mu migal nasproti. Oče pa je smehljuje zrl na Milka in njegovo mamo, zadovoljen, da jima je napravil tako veselje.

Pri stričevih so bili presrčno sprejeti. Milka so njegovi bratrančki z glasnim krikom obsuli in ga vzeli takoj v svojo sredo. Videlo se je, da so oni vse bolj ponosni nanj, kakor je bil on nanje. No, pa to se je zdelo Milku povsem naravno. Ali ni bil morda vse lepše oblečen, kakor oni in se mar ni znal tudi lepše vesti od njih? Milko si ni mogel misliti, da bi ga mogli ti njegovi kmetiški bratrance v čem prekositi. Zato pa se mu je zdelo, da je popolnoma upravičeno, ako so si šteli v nekako čast, da jih je obiskal.

Stric je prinesel in postavil na mizo steklenico dobrega hruševca, strina pa domačega kruha in opresnega masla, za prvo pokrepčilo, kakor je rekla. Toda Milku so bile samo črešnje v mislih. Silil je ven in njegovi mladi sorodniki so radi ustregli njegovi želji.

»Čakaj, Milko!« mu je obetal Jožek, »zdaj boš jedel črešnje, kakršnih morda še nisi!«

In vedli so ga do drevesa, katerega veje so se kar šibile, tako polne so bile krasnih, debelih črešenj. Milku se je zdelo, da se mu naravnost ponujajo, toda kako do njih? Deblo drevesa sicer ni bilo kdovekaj visoko, pač pa dokaj obsežno in se je delilo v več vrhov.

»Kako jih pa dobimo?« je povpraševal Milko, ki je koprnel po sočnem sadu.

»Le malo potрпи!« ga tolaži Jožek. »Precej jih bomo imeli!« In takoj zakliče proti hlevu: »Jaka, slišiš, Jaka! Prinesi, prinesi sem tisto malo lestvico in jo prsloni na drevo!«

Jaka je storil, kakor mu je velel Jožek in zopet odšel po svojem opravku. Milkovi trije bratrance, od katerih sta bila dva mlajša od njega, pa so hiteli kot mačke po lestvi navzgor, ki je segala baš do tja,

kjer se je deblo cepilo v več vrhov. Od tu naprej pa so se oprijemali vej in spenjali po njih kvišku, pa tudi poplezali so sem ter tja, ako je bil presledek med posameznimi vejami prevelik.

Milko se ni mogel načuditi spretnosti, s katero so Jožek in njegova dva bratca speli proti vrhom mogočne črešnje, a mislil si je: »Kar znate vi, znam jaz tudi!« In začel je še on plezati po lestvi navzgor, a je bil že pri tem precej neokreten. Ko je bil prišel tako do razrastkov, je hotel za Joškom. Posnemal ga je in se trudil, da bi si pomagal na isti način navzgor kot on. Nekolikokrat se mu je res posrečilo, da je dosegel vejo nad seboj; te se je oprijel in se pomaknil više, potem pa mu je hipoma sape zmanjkalo. Jožek, ki je bil opazil, kako nerodno se lovi med vejami, mu zakliče: »Milko, ne sili gori, če ne znaš plezati! Poglej, kako lep grozd sem ti odlomil!« V tistem hipu je priletela vejica polna žarečih črešenj proti Milku, a bil je premalo uren, da bi jo bil prestregel in padla je na tla. Milko je zdaj sam izprevidel, da je dosti pametneje, ako stoji pod črešnjo in čaka, da mu kaj od zgoraj doli prifrči, kakor da bi se trudil in vendar ničesar ne dobil, zakaj doslej ni bil dosegel še nobene črešnje.

Odloči se torej, da pojde lepo doli. Toda kako, to je bilo zdaj vprašanje! Namesto da bi se bil dotipal z nogo do nižje rastoče veje, stopil nanjo in se potem spuščal od veje do veje nizdol baš tako, kakor se je poprej spenjal kvišku, se je zasukal naokolo. Mladi mestni gospodek je mislil nemara, da pojde po kakih stopnicah z drevesa! Toda stopnic ni bilo nikjer! Do tja, kamor je segala lestvica, res ni bilo daleč, a z enim korakom se vendar ni dalo dospeti tja. Če bi bil nasprotni vrh nekoliko bolj blizu, tako da bi ga bil dosegel z rokami in se lahko uprl vanj, bi bilo že šlo, toda bil je preveč odmaknjen in tako Milko ni vedel ne kako ne kaj. Hkratu ga je obšel občutek kakor daví, ko je stal v sanjah na visokem stolpu! Hotel je klicati na pomoč, a bilo ga je sram. Ali bi se mu njegovi bratrance na vse grlo ne smejali, ko bi ga videli v taki zadregi? Ne, tega veselja Milko svojim kmetiškim sorodnikom ni privoščil! Toda kako priti doli, kako? Milko je premišljal sem in tja, naposled pa je prišel do zaključka, da drugače nikakor ne pojde, kakor da se spusti proti nasprotnemu vrhu ter se ujame ob njem. Po lestvi doli bi potem ne bila taka reč! Rečeno — storjeno! Toda Milko je zletel mimo svojega cilja in hipoma je bil na tleh! In to je bila še sreča! Zakaj če bi bil butnil z glavo ali tudi z vsem životom v trdi les, bi se bil hudo udaril in stvar bi se bila nedvomno iztekla zanj vse slabše, nego se je.

Nekaj hipov Milko ni vedel, kaj se je z njim zgodilo. Vzelo mu je sapo in ležal je, kakor je bil dolg in širok pod drevesom, pa bulil oči. Potem pa se je hipoma zavedel, da je padel in da ima vsekakor pravico, da svojo nesrečo svetu naznani z jokom.

Začel je torej na ves glas kričati, a ležal je nepremakljivo kakor mrtev. Pravzaprav v istini sam ni vedel, je li živ ali mrtev. Zakaj če človek tako z višine pade, kakor je on danes že dvakrat padel — enkrat s stolpa, enkrat s črešnje — ni prav nič čudnega, če se ubije.

Njegovi trije bratrance so bili kaj hitro pri njem in prizadevali so si na vse načine, da bi ga spravili po koncu. Videli so namreč, da je priletel Milko baš na kup suhega vejevja, ki je bilo ostalo ondi še od pomladi, ko so drevje trebili. Iz tega dejstva so čisto pravilno skleпали, da se mu ni moglo kdo ve kaj zgoditi. Toda Milko je bil menda drugega prepričanja. Hotel je zbuditi usmiljenje in jokal in tarnal je, ne da bi mogel povedati, kje ga kaj boli. Šele ko so mu pomolili tja vsak svoj s črešnjami navrhani klobuk in mu začeli prigovarjati, da naj vzame, je polagoma pozabil na svojo nesrečo. Ko je potem z njih pomočjo vstal in se prepričal, da je še cel in da ga noge še držijo, so se mu tudi lica zopet zjasnila. Šli so nato proti domu. Ko je Jožek videl, da je Milko že popolnoma miren in da mu gredo črešnje jako v slast, mu je malce hudomušno pošepnil: »Vidiš, Milko, to je pač tako: ti znaš po ljubljanskih drevoredih lepo svoje nožice predstavljati, mi tukaj znamo pa — na črešnje plezati!«

Milko je imel občutek, kakor bi ga bil kdo vščipnil. Vendar pa se je z nekako spoštljivostjo ozrl na svojega kmetiškega bratranca. Tako nekako junaški se mu je zdel, ko ga je primerjal sam s seboj. In ko se je Milko potem na večer, sedeč med dvema košaricama, polnima žlahtnih črešenj, vozil s svojimi starši zopet proti Ljubljani, si ni mogel kaj, da ne bi bil pripomnil: »Papa, ti moji bratrance pa res niso karsibodil!«

»Kaj ne da ne?« se je zasmel očel.

»Plezati znajo pa že tako!«

»No, to bi še ne bilo toliko! Da ti še ne znaš plezati, ti ni treba biti preveč žal. Samo eno si zapomni: vsake stvari se treba učiti! Nikdar se ne lotevaj, česar ne znaš, če nočeš, da se ne ponesrečiš tako ali še huje, kakor si se danes! Kar se pa tiče tvojih bratrancev, je poglobitno to, da so vsi jako pridni, kakor mi je pravil očel. Le rad jih imej in nič se jih ne sramuj, četudi so kmetiški! Da so dobrega srca in da imajo oni tebe radi, so danes v obili meri pokazali!« —

Moja zvezda.

*Le kadar nastopajo jasne noči,
velika mi zvezda na nebu žari.*

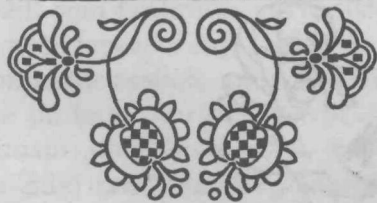
*Prijazno miglja in gleda name
in čuvstvo prijetno navdaja srce.*

Stojko Stojan.

Kos.

oplo solnce svet obseva,
 tam v goščavi pa prepeva
 črni kos tako lepó,
 milotožno in glasnó,
 da posluša ga vsakdo
 in da gozdni že mladiči
 odgovarjajo mu v griči...
 Toda mine petja čas,
 pride zima, z njo pa mraz,
 debel pade sneg pri nas.
 Huda skrb potere ptiča,
 glad prižene ga iz griča,
 pod kozolcem skače bos,
 proč mu prejšnji je ponos...
 »Pleši, pleši, črni kos,
 da život se ti ogreje
 in potem ti bo lahkeje!«
 »»Oh, kako bi plesal zdaj,
 s snegom je pokrit moj raj,
 kje za kljun dobim naj kaj?«
 »Tja v toplejše pojdi dole,
 kjer poljane še so gole!«
 Bosonogi kosov rod
 strašno žalosten od tod
 proti jugu gre na poš.
 Trmast pa mladič ostane
 in iz griča se ne gane;
 v snegu rije pod grmič,
 črvov tu ne najde nič
 in pogine bedni ptič.
 Ko pomlad se nova vrne
 in z zelenjem svet ogrne,
 stari kos, še bosonog,
 s svojci prileti v naš log;
 a mladiči od nadlog
 morda že so pozabili
 pesmi, ki jih naučili
 lani so se tu doma.
 Stari kos spet skrb ima,
 da pouk jim točen da
 in ves dan, dokler ne vgasne,

kroži svoje pesmi glasne.
 Vrh drevesa, glej, sedi,
 zlati kljun mu krvavi,
 za počitek mar mu ni!
 Mladi rod posluša, kima,
 kos vsak črn je, zlat kljun ima,
 toda kosovke mladé

še so sive, rjave vse,
 kljunov zlatih ne dobé
 in zato osramočene
 tja pod veje se zelene
 razgube in tam skrbno
 gnezda znašati začno,
 pa nikdar ne zapojo.

Fr. Rojec.

Pozdravljen, ti domači krov!

Pozdravljen, ti domači krov...
 Spet gledam te po težkih dneh,
 po dneh bridkosti in gorjá.

Vesel sem se odpravil v svet,
 radostno bilo je srce,
 ker vedel nisem, kaj je dom.

Odslej po tebi koprnim,
 ko na življenja poti sem
 begunce videl brez domov.

Zato pozdravljen tisočkrat,
 nikoli te ne zabim, dom,
 ki si ostal mi zvesto vdan!

Lado Jeršé.

FR. LOČNIŠKAR:

Mali sopotnik.

suknjiča.

a postaji v N. je vstopil v naš železniški voz slabotno oblečen deček, navidezno komaj osem let star. V rokah je nosil culico, iz nje pa so gledali kosi obleke. Deček se je stisnil v kot in plašno premeril s široko odprtimi očmi našo družbo. Videč, da se nihče zanj posebno ne zmeni, se spravi nad košček kruha, ki ga je imel v notranjem žepu

»Prosim listke,« se oglasi med vrati izprevodnik. Oddajali smo jih po vrsti in sprejemali nazaj preščipnjene.

»Kaj pa ti, fantek,« se obrne slednjič k dečku.

»Nimam nič takega,« odgovori ta nedolžno.

»Kako pa si prišel gori?« ga vpraša mož.

»Kar skočil sem,« reče smeje se otrok.

Zasmejali smo se vsi in postali pozorni na mladega pretkančka, ki se hoče voziti kar tako kot doma po bregu s sankami.

»Kako pa si upaš brez listka na vlak? Kam pa se pelješ?«

»Domov k teti grem.«

»Kje pa je tvoja teta?«

»V Kamniku prodaja sadje. Nočem več služiti, ker mi ne dajo jesti; samo pretepajo me...« Tedaj se je dečku milo storilo. Stisnil se je še bolj v kot in se tresel po vsem životu. —

»Zdaj pa poznam fantka,« se oglasi eden sopotnikov. »Njegov gospodar je res sirovina.«

»Nič se ne boj, fantek, te bomo že spravili na kak način do tete,« je rekel izprevodnik.

»Bomo pa vsak nekaj dali,« pravi neki gospod, »če boš prav natanko povedal, kako so ravnali s teboj.«

»Kar topli so me vsak dan. Če mi je voliček utekel, sem moral vselej brez večerje spat. Včeraj me je prevrgel tisti hudi oven in mi ušel. Pa so rekli, da me ubijejo, če ga ne najdem. Do večera sem ga iskal po vsem hribu, pa ga ni bilo nikjer. Potem sem pa spal pod sosedovim kozelcem, ker se nisem upal domov. Zdaj grem pa k teti, ki me ne tepe in ne lasa. Pa tudi jesti mi da, kadar sem lačen,« pripoveduje deček.

Zložili smo fantku za vozni listek in izprevodnik mu ga je napisal.

Na naša izpraševanja, zakaj ga je dala teta služiti, je pripovedoval: »Teta premalo zasluži, zato sem šel za pastirja.«

»Kje pa imaš starše?« je vprašal nekdo.

»Nimam jih. Mamica mi je precej umrla, tatka so pa v vojni ustrelili. Zdaj sem kar sam. Takrat sem hudo jokal...«

Dečkove oči so se pri tem spominu zopet orosile. Zagledal se je skozi okno nekam v daljavo. Videti je bilo, da se v mladem srcu zbuja bridko spoznanje...

Tudi mi smo se zamislili. Tako mlad in neizkušen, a mora že po svetu za trdo skorjico kruha — kakor ptička, vržena prezgodaj iz gnezda!

Prišla je postaja, kjer je moral deček prestopiti na drugi vlak. Dopovedali smo mu že prej, kako naj ravna, da pride k teti.

Vstopil se je blizu vrat postaje in bistro gledal na vse strani, da ne prezre pravega vlaka.

Tako majhen in slaboten se mi je zdel iz dalje med ljudmi, da se mi je še bolj zasmilil.

Bog ti daj srečno potovanje v življenju, moj mali sopotnik!

Vladarjeve težave.

*Vladar državi biti — to ni tako lahkó,
kakòr mordà le misli si naših malčkov kdo.*

*Naš kralj vse državljané spoštuje, rad ima
in vse bi rad osrečil po željah njih srca.*

*A star pregovor pravi, sam po izkušnjah vem,
da niti Bog ne more ustreči vsem ljudem.*

*Posebno ne Slovanom, ki take smo krvi,
da nas zadovoljiti nikdar mogoče ni.*

*Naš kralj bi moral biti pač pravljíčni vladar,
bogat, da imel vsega čez mero bi vsekdar.*

*In naj sedel pri polnih bi vrečah dni, noči
ter neutrudno sipal denar bi med ljudi.*

*A kdo potem bi trudil, kdo bi se kaj učil?
Kdo bi se lotil dela? Gospod bi vsak rad bil.*

*Še v hujših se prepirih bi topli med seboj,
povsod le za oblast bi divjal srditi boj.*

*Potapljal, ginil v krvi bi naš nesložni rod,
še kralja bi dolžili kot krivca teh nezgod.*

*Zato nič ne zavidam kraljeve krone mu,
a si želim med brati le sloge in mirul!*

Fr. Rojec.

MLADENKA:

Jernej Kopitar in Vuk Karadžić.

esnična zgodovina književnosti, ki govori, kdo je ustvarjal nove in širil tuje ideje, mora posvetiti Jerneju Kopitarju celo poglavje, in to ne samo pri Slovencih, ampak tudi pri Hrvatih in Srbih. Saj je naš Kopitar, slavni ta jezikoslovec, ustvaril celega Vuka, velikega preporoditelja srbske književnosti.

Kopitar in Vuk ostaneta za vedno dve nerazdružni imeni. Najsijajnejši plod Kopitarjevega dela je njegov vpliv na Vuka, in Vuka, kakršnega imamo, si ne moremo misliti brez Kopitarja, tako nerazdružno sta delovala ta dva velika moža za procvit in povzdigo svojega naroda.

Ko je Kopitar leta 1808. ostavil Ljubljano in se preselil na Dunaj, je bilo njegovo delovanje preveč raztreseno. Z vso krepko voljo se je oklenil časnikarstva. Pisal je v razne liste ocene, naznanila, poročila o prosvetnem in političnem razvoju svojega časa. Njegovi spisi so duhoviti in polni novih načrtov, toda manjka jim treznega preudarka in osredotočenja misli, ki sta pač potrebna za rešitev važnih vprašanj. Pri tej zaposlenosti mu ni bilo mogoče misliti na večja dela trajne veljave.

Že zgodaj je začel Kopitar občevati z brati Srbi. Poznal je vse tedanje duševne voditelje srbskega plemena, vendar v začetku ni z njimi živahneje občeval. L. 1814. pa se je seznanil z možem, ki mu je nadomestil vse druge. To je bil Vuk Štefanović Karadžić.

Po porazu na Kosovem polju (l. 1389) je imela srbska književnost edino zavetišče v samostanih. Tu se je najprej zbudila želja po šolah in pouku. Ker pa niso doma imeli učiteljev, so se obrnili na Ruse. V Rusiji se je začela za Petra Velikega nova prosvetljena doba. Pod vplivom ruskih knjig in učiteljev se je razvila v Srbiji iz stare cerkvene slovenščine nekaka ruskoslovenska, oziroma slovenosrbska mešanica, in tej mešanici je napovedal boj Vuk.

Že Dositej Obradović, srbski književnik, je spoznal potrebo narodnega književnega jezika, pa ni imel potrebnega globokega slovniškega znanja, da bi izvedel potrebne preosnove. Za njim so prišli drugi možje — kakor n. pr. Milovan in Mušicki — pa so vsi ostali na pol pota. Za izvedbo take ideje je bilo treba večjega duha. In ta se je našel; bil je to Vuk Štefanović Karadžić.

Vuk se je proslavil v dvojnem pogledu: prvič kot preosnovalec književnega jezika in drugič kot zbiralec narodnega blaga. Da mu ni bil vodja in pomočnik Kopitar, bi se Vuk nikdar ne dvignil do te

višine, kjer stoji danes. In to priznava sam, rekoč: »Glavni uzrok, da sam ja danas spisatelj, ostat će do vijeka Kopitar.« —

Takoj po svojem prihodu na Dunaj je začel Vuk občevati s svojimi rojaki. V »Novinah Srbskih« je priobčeval svoje prve spise in je kmalu zaslovel med sotrudniki. V začetku svojega delovanja je napisal za »Novine Srbske« članek o propasti Srbije. Rokopis je prišel v roke Jerneju Kopitarju. Temu je ugajal čisti narodni jezik. Začel se je zanimati za Vuka in ko se je osebno seznanil z njim, je spoznal, da je našel moža, ki ga je že dolgo zaman iskal.

Kaj je bil Kopitar Vuku od začetka njunega znanja, pravi Vuk v pismu iz Budima z dne 1. januarja 1814: »Ali ja ću opet doći da vidim, ne Beč, ne Prater, ni Schönbrunn, nego Vas.«

Vuk Štefanović Karadžić

Kopitar je privoščil vsakemu narodu skrb do jezika in njega negovanje. Navduševal je Vuka za srbski narodni jezik, in pod Kopitarjevim vodstvom se je ta odločil, da prouči materinščino ter začne zbirati narodne zaklade. Sicer je Vuk že sam prinesel nekaj teh nazorov s seboj, a Kopitarju ni bilo težko vplivati nanj. Prišedši na Dunaj, je bil prinesel Vuk s seboj rusko pesmarico; vedel je, da imajo Srbi mnogo takih zakladov, a manjkalo mu je podjetnosti.

Tu je posegel vmes Kopitar. Kazoč mu slične velike nemške zbirke, ga je napotil k nabiranju narodnih pesmi. L. 1814. je izšla »Mala prstonarodna slaveno-srbska pesmarica«. L. 1815. je izšel drugi zvezek, posvečen Kopitarju, ki jih je kratko naznanil. L. 1814. pa je Vuk izdal »Pismenico srbskoĝa jezika po govoru prostoga naroda napisano«, v kateri razpravlja o pravopisu svojega materinskega jezika.

Grob Jerneja Kopitarja

Kmalu nato se je lotil Vuk slovarja. Da bi ga ne ovirale gmotne skrbi, ga je vzel Mušicki k sebi v samostan Šišatovac. Delo je hitro napredovalo, sam Mušicki ga je podpiral. Začetkoma niti Kopitar niti Vuk nista vedela, v kakšnem obsegu naj izide slovar. Gradivo

Opomba uredništva: Podoba Jerneja Kopitarja ne moremo priobčiti, ker je nismo mogli nikjer dobiti. Naša podoba nam kaže nagrobni kamen pri sv. Krištofu v Ljubljani. — Kamen ima napis v latinščini. V slovenskem prevodu se glasi (pomišljaji označujejo vrste): Jernej Kopitar — Kranjec — rojen v vasi Repnjah pri Ljubljani — dne 23. avgusta 1780. — V pospeševanju slovanskega slovstva — velikega Dobrovskega — duhoviti tekmovalc. — Umril na Dunaju — dne 11. avgusta 1844. — (Samo v slovenščini): Smrtni ostanki Kopitarjevi — ki so nad 53 let počivali — pri Sv. Marku na Dunaju — so bili v domovino prepeljani — in tukaj slovesno pokopani — dne 12. vinotoka 1897. — Slovenska Matica.

je nabiral med narodom in ga izbral iz slovarjev v Sremu. Že dne 10. marca l. 1816. je poslal na Dunaj »Novinam Srbskim« objavo, da slovar izide. A že tedaj se je pričela gonja proti njemu. Metropolit Statimirović pa je celo ukazal Mušickemu, da mora Vuka zapoditi. »Teraj Vuka iz manastira, jer ću inače ja oterati i tebe i njega!« — In Vuk se je jeseni l. 1816. res vrnil na Dunaj. S Kopitarjem sta končno slovar pregledala, uredila in dopolnila. Kopitar je sestavil nemški in latinski del, in tudi narodopisni opis različnih srbskih običajev je Kopitarjeva zasluga.

Vuk je razumeval in izvrševal Kopitarjeve nauke, da mora imeti vsak glas svojo črko in da je treba pisati slovnico po govoru nepokvarjenega kmeta, iskati pri njem besed za dober slovar, nabirati njegove pesmi, pripovedke, bajke in pregovore, opisovati njegove šege in navade, pisati pa za njegove potrebe in zdravo književnost opirati na temelje vsega v resnici narodnega življenja v sedanosti in preteklosti. Vendar pa je bil Vuk precej samostojen. Takoj se je postavil na stališče, da sta cerkvenoslovenski in srbski jezik različna in da morata imeti različna pravopisa.

Ker je bil Vuk v silnih denarnih zadregah, je l. 1819. odpotoval v Rusijo. Povsod je bil prijazno sprejet. Seznanil se je z odličnimi osebami in obiskal je vsa glavna mesta. Na Ruskem je dobil pač nekaj podpore, toda ko se je vrnil na Dunaj, so bile njegove imovinske razmere tako slabe, da je moral zastavljati in prodajati knjige. Ves čas pa mu je bil najboljši svetovalec in najzvestejši pomočnik Kopitar. Večkrat je mislil na službe zanj in predlagal mu je prevod Novega Zakona, da bi si Vuk zaslužil cekine Angleškega biblijskega društva.

L. 1820. je Vuk odpotoval v Srbijo, leto nato je bil zopet na Dunaju. L. 1823. je bil v Leipzigu, kjer je hotel študirati medicino. Tu je občeval z Grimmom in Goethejem, ki sta že imela slavno ime v nemški književnosti.

L. 1823. je izdal tretji zvezek narodnih pesmi, prihodnje leto je pričel že drugo izdajo. Medtem so izšle srbske narodne pesmi v nemškem prevodu. L. 1825. je bil zopet na Dunaju. Toda bil je otožen in žalosten, ker je živel v veliki bedi. Osnovel je zbornik »Danico«, kjer je priobčeval jezikovne in zgodovinske članke. V tej »Danici« je imel tudi koledar in tukaj je uvedel za praznike in svetnike narodna imena.

Doba skupnega delovanja z Vukom je bila najlepša v Kopitarjevem življenju. Ko je l. 1829. v Pragi umrl slavni Dobrovsky, je Kopitar upal, da bo poslej Dunaj središče slavističnih nauk in da mu bo on glava. Toda pod znamenitim Čehom Šafaříkom so ustanovili v Pragi novo središče, in mladi naraščaj se je ogibal Kopitarja. Vse to je Kopitarja močno potrlo. Postal je otožen in zdražljiv. Ko se je povrnil iz Rima l. 1843., je začel bolehati. Duševni bolesti so se pri-

družile še gmotne skrbi in 11. avgusta l. 1844. je umrl. Pokopali so ga na Markovem pokopališču na Dunaju, kjer je bil pokopan l. 1864. tudi Vuk.

Ko smo ječali pod avstrijskim jarmom, se nismo zavedali, kako velikega pomena je bilo delovanje teh dveh mož, ki sta nam že takrat gradila most, ki je zvezal naš troedini narod v eno celoto. L. 1897. o priliki prenosa zemeljskih ostankov Vuka in Kopitarja v domovino, je končal znameniti naš učenjak dr. Murko, sedaj profesor slovanskih jezikov na vseučilišču v Pragi, svoj govor: »Mogočna Sava pa, ki tako lepo veže tri najbližja plemena na slovanskem jugu, bo nosila mimo bele Ljubljane in šumela pod Beogradom Vukovim ostankom pozdrav naših snežnikov in drugih gorskih velikanov, zelenih hribov in cvetočih poljan Kopitarjeve domovine!«

Gnali v prodaj smo voliča . . .

Gnali v prodaj smo voliča
in kupili smo konjiča,
nedosežnega tekača,
ki mu dalja je igrača.

Prav lepó smo se vozili —
všeč le to nam bilo ni,
ker takoj smo se zvrnili,
da bolijo nas kosti . . .

Oče pravi: »Oh, nezgodal!«

Mati pravi: »Kaj — neroda!«

Dedek pravi: »Konjič vsak
najmanj sto ima napak,
a voliček samo eno,
da prestavlja noge leno . . .«

Fr. Ločniškar.

Bela narcisa, lilija, tulipan . . .

Kakšen bo jutri dan,
bela narcisa, lilija, tulipan —
ali bo solnce prišlo čez les,
ali bo vetrič zavel čez plan —
ali se v rosi umila boš,
lilija bela, kraljica rož,
da bo še lepši tvoj beli obraz
jutri kot zime srebrni čas —
ali boš jutri stal

v polju, ponosni moj tulipan,
kakor kristal svetel —
ali bo snežnobel
vitki tvoj vrat cvetel
jutri, pojutrišnjem —
bela narcisa ti —
kdo ve, če novi dan
najde te kakor si —
bela narcisa, lilija, tulipan?

Gliša Koritnik.

E. M.:

Gad.

isti teden pred Mašami sta se bila napravila Grabnarjev oče in Andrejček na Peščenjak, kjer se je širil po precej kamenitem pobočju njihov obsežni gozd. Hotela sta pospraviti razvleko, ki je bila ostala še od zime, ko so posekali nekaj godnih hojk in bukev. Prav za prav so razvlekli vejevje ljudje, ki so stikali za gobami in nabirali borovnice, da je ležalo zdaj vsekrižem po gozdu. Ob tej priliki je hotel oče odbrati tudi nekaj krljev, da bi jih potem med Mašami speljal na žago.

Vse dopoldne je bilo dovolj dela. In hitela sta, da bi bila še pred vročino gotova, zakaj gozd je ležal na osojni strani, in kadar je solnce prepalilo štrleče kamenje, še senca ni zalegla kaj prida.

Ko pa je bilo po debelem opravljeno, je sedel oče na bližnji hlood in si zapalil vivček. Andrejček pa je še znašal ostanke na velik kup, ki je bil pripravljen za butare.

Tako je pobiral ravno poleg neke skale, ko odskoči mahoma ves preplašen: »Kača, kača!«

Kakor bi trenil, je planil oče s hloda, da bi pogledal, kakšen spak je. Zaskrbelo ga je, če ni morda Andrejčka kaj pičilo, zakaj na Peščenjaku ni bila strupena golazen nič nenavadnega.

In res! — Debel gad se je plazil in zvijsal med dračjem.

»Ali te je kam vgriznil?« je vprašal oče ves prestrašen in je že potegnil iz žepa britev in robec, da bi nemudoma razrezal in podvezal pičeno mesto ter preprečil nadaljno zastrupljenje krvi.

»Ni me, ne,« je jecljal Andrejček, ki mu je še od strahu jemalo sapo. »Samo z vejo sem bil dregnil, pa je zagomazelo...«

Potolažen, da se ni pripetila nesreča, je skočil oče za gadom in mu stopil s težkim škornjem za vrat, sinku pa je velel, naj mu poda debelo šibo, ki mu je ležala pod nogami.

»Zdajle ga pa boval« je dejal oče in precepil konec palice. »Vidiš, fant, tako-le se lovi ta nesnaga.«

Previdno se je sklonil s precepom, ki ga je razmikal s širino noža, k sikajoči mrcini, ji potisnil zev za vrat, nato pa izpustil britev, da se je precep stisnil in se trdo oprjel goltanca.

Krčevito se je zvijal, razjarjeno je odpiral gobec in kazal šilasta zobova, ko je oče vzdignil palico in zopet sedel na hlod.

»Če taka starina vseka v človeško kožo, je skoro sleherna pomoč zaman. V nekoliko minutah je zastrupljena vsa kri in — zbogom življenje! — Pa sem ti rekel doma, da obuj črevlje. Kajpa, malo svoje glav si časih, da se ne zmeniš za pametno besedo. Svoje glavost pa ni nikoli dobra.«

Debelo je ogledoval Andrejček nevarno golazen, ki jo je oče še zmerom držal v precepu. Mrzla zona je spreletavala dečka, ko je pomislil, da bi mu danes lahko odklenkalo po njegovi lastni krivdi. Trdno je sklenil, da ne pojde nikoli več bos na Peščenjak in da bo zmerom rad slušal očeta.

Pomlad.

Iz prsti — stoteri cvet,
travnik — pester vse počez.

Gozd — v zelenje ves odet,
drobne ptice žvrgole.

Nežna sapica pihlja,
v solncu zlat zeleni breg.

Lado Jeršè,

JURAJ JURAJEVIČ:

Iz bajne dežele.

5. KAČE ZELENKE.

a Koroškem je gora Dobrač. Pod to goro je velika vas, a okrog vasi in še daleč naokolo so bivale svoj čas, kakor pravijo, zelene kače ali kače zelenke. V malo letih so se bile kače zelenke silno zaredile; bilo jih je neki toliko, da jih je bilo povsod vse polno. Povzročale so ljudem velike preglavice. Kdor je odšel na polje, ni bil varen pred njimi. Celo tako predrzne so bile, da so čakale sredi ceste na mimo idoče ter jih pri belem dnevu napadale. Ako je hitel otrok po poti in so ga opazile, je bil izgubljen; vrgle so se nanj in ga obdelale dodobra. Ko so pasli pastirji na pašnikih svoje črede, so se nenadoma pojavile med njimi kače zelenke ter opikale pastirje in živino. A kogar so opikale, ta je moral v strašnih mukah umreti. Tako je veliko ljudi in živali izgubilo življenje. To se ve, da so jih pokončavali, kolikor so jih mogli. Nastavljali so jim pasti, otrovano mleko, jim metali zastrupljeno meso, posamezne lovili v precepe ter jih pobijali, a bolj ko so jih zatirali, več jih je bilo; na noben način se jih niso mogli rešiti, nihče jih ni mogel spraviti s sveta. Zategadelj so bili ljudje prestrašeni. Otroci si naposled še iz hiš niso več upali.

V teh težavah in nadlogah so se vaščani večkrat zbirali k posvetovanju pri podobi Marije Pomagaj ob cesti pred vasjo. Tega svetega kraja so se kače zelenke iz neznanega vzroka izogibale. Prestrašeni so zbrani vaščani ob takih sestankih, kako bi zatrli silno kačjo nadlogo; ugibali so to in ono, pa nič pravega niso mogli ugeniti.

Neke nedelje popoldne so bili tudi zbrani na posvetovanju. Kar pride neznan mož mimo; namerjal je iti skozi vas na goro Dobrač. Mož obstoji in vpraša: »Ali drži ta pot na Dobrač?« Zborovalci mu odgovore: »Drži! Prava je ta pot na goro Dobrač. Toda opominjamo vas in svarimo, nikar ne hodite dalje; vi ne veste, vse polno kač zelenk je tod, napadle vas bodo in opikale do mrtvega.«

»Jaz se kar nič ne bojim kač zelenk,« je dejal nato neznan mož samozavestno. Ni bil videti močan in silen, toda pogum in neustrašenost sta mu sevala z obraza. Še jim reče: »Kar nič se ne bojim kač zelenk, pa še prav zares da ne!« Te besede, izgovorjene s tako močastostjo in odločnostjo, so bodrilno vplivale na plaha srca zbranih vaščanov, ki so se jeli spogledovati in si šepetati med seboj: »Morda pa res nima ta tujec strahu pred kačami zelenkami.« Zdaj zatrdi neznanec še enkrat odločno: »Nič, kar nič se ne bojim kač zelenk!«

Potlej pa vpraša: »Kaj pa imate, da ste zbrani tukaj? Kaj pa je, da ste zbegani in preplašeni?« — Pojasnijo mu vse natanko o silni nadlogi, ki tare ljudi in živali v tej vasi in daleč naokolo. »Pa ne moremo jih pregnati, ne moremo se odkrižati te kačje zalege,« so tožili naposled obupno kar vsi vprek. »Jaz jih strem, ne bojim se jih!« je dejal nato neznanec s tako samozavestjo, da so nepričakovano dobili zborovalci vero v njegovo moč in gledali nanj kakor v rešenika.

»Lahko mi je uničiti kače zelenke, težko, skoro nemogoče kačo glavačo, kraljico zelenih kač,« je pripomnil sedaj neznani mož ter se obrnil proti gori Dobraču, rekoč: »Na Dobraču vidimo sneg — to pa ni sneg, kakor se vam zdi, ampak to je bela kača glavača. Ali ste že videli belo kačo glavačo?«

»Ne, bele kače glavače pa še nismo videli,« se je glasil odgovor.

»Bela kača glavača je kraljica vseh kač zelenk in gospodarica kačje zalege,« je povedal neznanec ter iznova vprašal: »Ali ste že videli belo kačo glavačo vrhu Dobrača?«

Niso vedeli doslej, da je vrhu Dobrača bela kača glavača. Zmeraj so mislili, da je to sneg. »Ne, še nikoli nismo videli bele kače glavače vrhu Dobrača,« so odgovorili. Neznanec jim pokaže s prstom na vrh gore Dobrač, kjer je ležala v klobčič zvita velikanska bela kača glavača: »Poglejte še enkrat vrh Dobrača! Tam ždi bela kača glavača. Ali jo vidite?«

»Kje? Saj ni res! Sneg je,« so trdili vaščani.

»O ne, le dobro pogledjte pa jo boste opazili. V klobčič je zvita, glavo suče, z repom miga.«

Gledali so, niso videli bele kače glavače, ki bi z glavo majala in z repom mahljala. Še so gledali na Dobrač, dolgo so gledali, a na gori so videli sam sneg. A ni bilo tako. Kmalu zapazijo, da se je tisto belo zganilo in jelo z repom otepati in opletati ter z glavo migati. Silno se prestrašijo.

»Nič se ne bojte!« jih miri neznanec. »Dokler leži bela kača glavača na gori, je dobro, zakaj takrat je čas udariti po kačah zelenkah in jih iztrebiti in rešiti vas in vso okolico kačje nadloge. Pa to je treba storiti takoj, dokler ne opazi glavača mene in ne prepreči tako naše nakane.«

»Ali je ta neznanec čudodelnik?« so si govorili zbrani vaščani med seboj in uprli oči vanj ter zaupali v njegovo besedo. Ta jim reče: »Tu doli, niže od podobe Marije Pomagaj, odkoder se ne vidi na goro Dobrač, sezidajte 23 črevlje in 7 palcev visok stolp.«

Takoj so šli, se lotili dela in kmalu je bil dozidan na kraju, ki ga je neznanec določil, 23 črevlje in 7 palcev visok stolp. Ko je bil stolp zgrajen, je rekel neznani mož, naj nanosijo drv in slame ter

napravijo okrog stolpa veliko grmado. Šli so hitro na delo; nosili so, vozili, kmalu je bila tudi grmada postavljena. Ko je bilo tudi to narejeno, je vrezal neznanec muževno triletno vrbovo palico, jo obelil od vrha do tal na dva pramena tako, da se je videlo, kakor da bi bila bela kača ovita okrog palice. Ko je bilo to gotovo, je zlezal neznanec v stolp, odtam je dobro videl na vrh Dobrača — bela kača glavača je mirovala, dobro znamenje! — zataknil palico — kačo vrh stolpa, se skobalil na strešno slame stolpa in ukazal: »Zažgitel!« Kmetje so tako storili. Kmalu je švignil visok plamen na vse vetrove ter lizal kamenito ozidje stolpa. Možakar je s strehe stolpa pazno motril, kaj se godi okrog njega in pod njim, zlasti pa vrhu Dobrača. Zdajci je trikrat na prste zažvižgal, ostro in rezko, da so se ljudje prijemali za ušesa; nato pa je jel zgibati z rokami, kakor da bi vlekel k sebi napeljane nitke iz vse okolice, pa ni bilo videti nikakih nitk. In glej čudo! Kače zelenke so se kakor na povelje vzdignile iz skrivališč, se kar metale preko cest in jarkov ter drvele kar naravnost proti stolpu. Ko so pridrvele do stolpa, so nekaj časa kakor začarane norele in se premetavale okrog ognja. Plamen je švigal visoko, iskre so frčale in padale daleč naokolo. Kačam zelenkam se je zdel najbrže velikanski ogenj nekaj posebnega, imel je do njih izredno privlačnost, zakaj skakale so kar trumoma v gorečo grmado, jadrno in veselo, kakor žejne žabe v hladno vodico. V ognju pa so se žgale in pekle, da je kar cvrčalo. Vse, od prve do zadnje, so našle smrt v goreči grmadi. Takšen je bil konec kač zelenk. A ko se je to zgodilo, se je nekaj zagibalo vrhu Dobrača. Neznanec je to z bistrim očesom hitro opazil. Streslo ga je po vsem životu in prebledel je kot zid. Hitro je vrgel palico—kačo v ogenj, toda plamen se je ni prijel. To je spravilo neznanega moža v silen strah. Hotel se je rešiti s stolpa, ali ogenj je divjal baš najhuje. Doli ni mogel.

Na vrhu Dobrača se je jelo hitreje in hitreje pregibati in premikati. Zdaj je dvignila velikanska bela kača glavača sedmero svojih glav visoko proti nebu, zamahnila krepko z dolgim repom, da je nastal šum in je burja zabrila. Potem se je odvila iz svitka, je švignila z vrha gore in zdrčala kakor blisk naravnost proti stolpu. Ljudstvo se je prekrizavalo in zbežalo na vse vetrove. Neznani mož vrhu stolpa je zdaj vedel, da je izgubljen, zakaj nad kačo glavačo, kraljico kač zelenk in gospodarico vsega kačjega zaroda, ni imel moči. Drugim je pomagal, sebi ni mogel, sebe je pogubil. Omahnil je po strani vrhu stolpa in se krčevito oprijemal ostrešja.

Ko je pridričala bela kača bliže, ni skočila v ogenj kakor kače zelenke, nego je obstala pred stolpom ter s sikajočim glasom pretresljivo kakor ranjena levinja zatulila proti ubogemu možu: »Zakaj si mi to naredil? Zakaj si vse moje služabnice pomoril?«

Nič odgovora ni bilo. Neznanec se je tresel vrhu stolpa ko šiba na vodi. Bela kača glavača je nadaljevala: »Kakor se je zgodilo z mojimi podanicami, tako se naj zgodi tudi s teboj! Kakor si ti vse moje otroke pokončal, tako uničim tudi jaz tebe. Uničil si zarod kač zelenk, poplačati moraš to z življenjem. Tako naj se zgodi: v ognju, ki si ga ukazal zanetiti ti in v katerem so žalostno poginile kače zelenke, boš tudi sam zgorel.«

Zdajci jezno udari velikanska bela kača glavača z repom po stolpu. Stolp se s silnim hruščem in truščem na mah zruši in pokoplje pod gorečimi razvalinami ubogega neznanca. Zadela ga je ista usoda kakor kače zelenke.

Bela kača glavača se je vrnila nato zopet na vrh Dobrača in se zvila v klobčič. Nič več ni opletala z repom, nič več ni migala z glavo, mirovala je — poginila od žalosti. Vaščani so živeli poslej v miru in zadovoljnosti; za nesrečnim možem rešiteljem pa so močno žalovali.

Ko sta dež in sneg izprala porušeni stolp, so našli med razvalinami nepoškodovano truplo neznančevu. Odmetali so zidovje in prijeli mrtveca, da bi ga položili v pripravljeno rakev. Toda ko so se ga dotaknile njihove roke, se je zdrobil v solnčni prah. Iz tega prahu pa je zletel bel golobček in se dvignil v višave. Ljudstvo je zavpilo: »Svetnik nas je rešil kač zelenk, hvala bodi Bogu!«

Bolnica.

*Sklonili so mehko se k oknu kostanji,
zašepetali sočutno nje sanji:*

*»Ta smeh, poln bridkosti, te grenke solzé —
zakaj je tako žalostno tvoje srce?»*

*Na polje, na polje, kjer solnce gori,
kjer radost nebeška vso bol zamoril«*

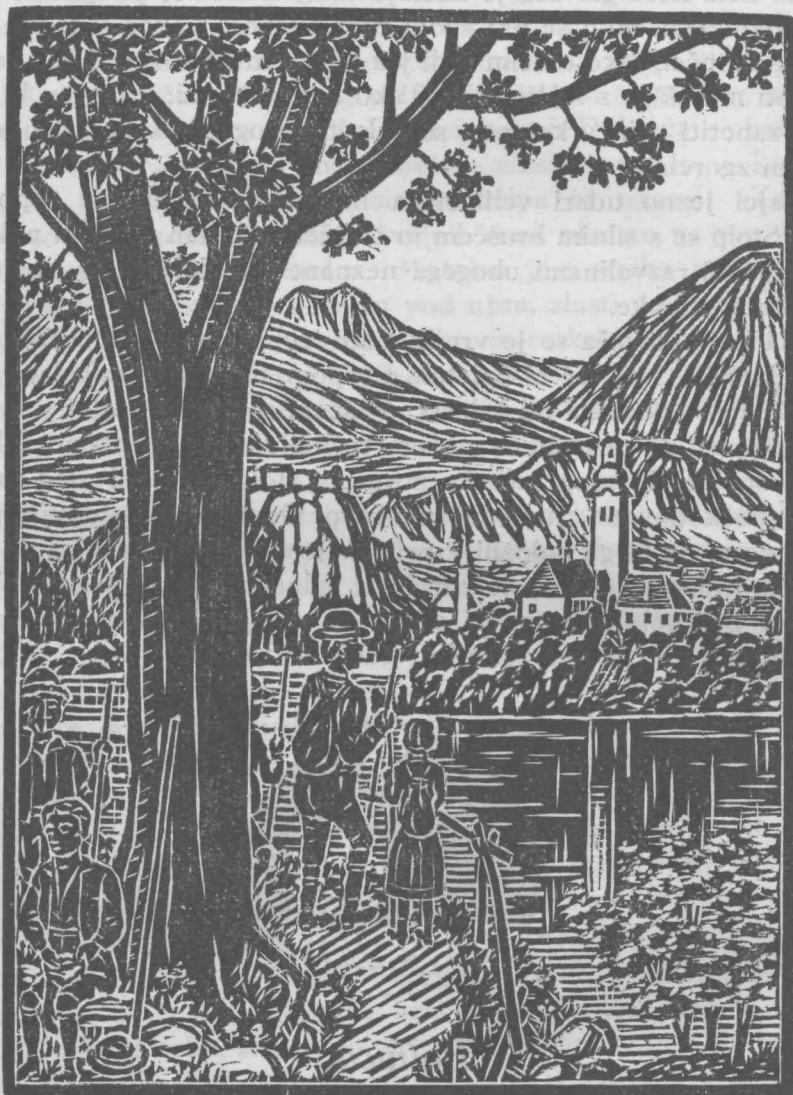
*Na polje ... na polje ... Vse kliče, šumi,
vse vabi z rokami prečudežnimi ...*

*Zaplakala bolno, pritajeno
je v jutro srebrno, pomlajeno:
Tam zunaj za druge pa rože rastó —
in vigred ne bila bi tudi za njo? ...*

Miroslav Kunčič.

O počitnicah.

(Lesorez)

O letošnjih počitnicah
pa svobodo lepó izrabim:
ogledam mnogo si sveta,
ki potlej več ga ne pozabim.

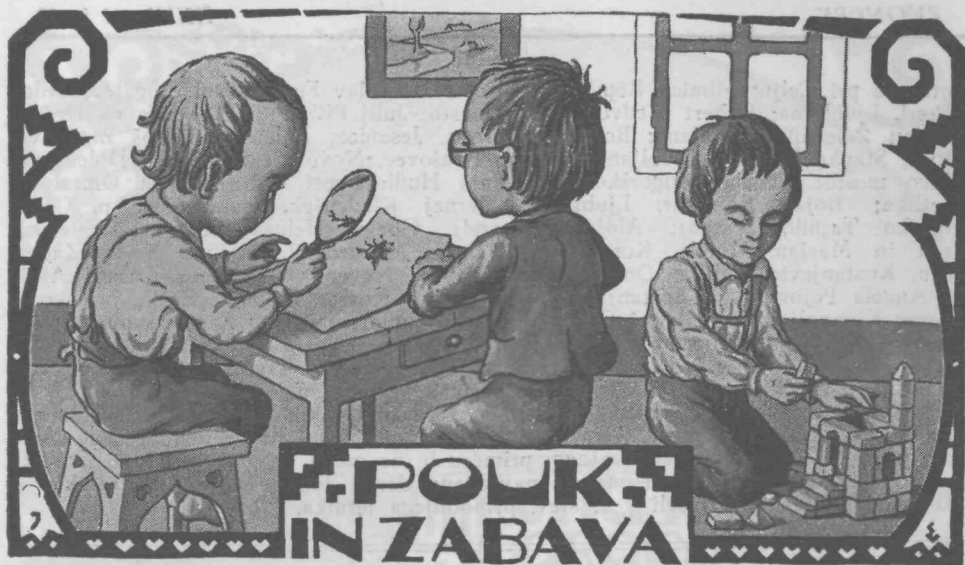
Tja na Gorenjsko miče me,
kjer dvigajo se sinje gore
in se prekrasno mi žare
ob svitu vsakokratne zore.

Z napolnjenim nahrbtnikom
in s palico se okovano
slovesno, kot bi k svatbi šel,
na pot odpravim z družbo zbrano.

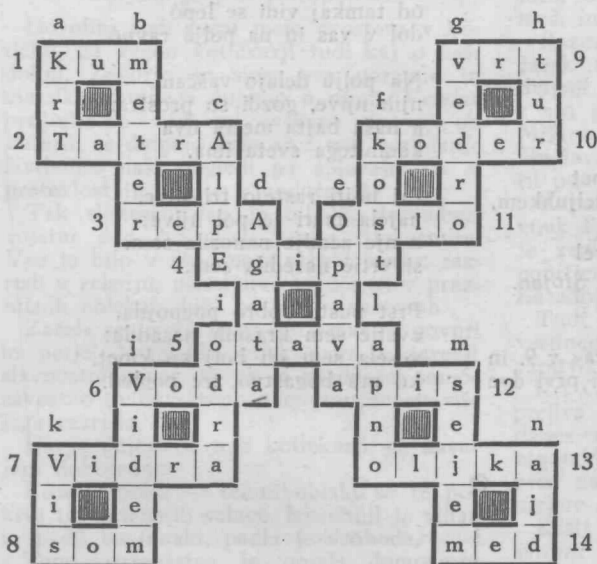
Vodnik, naš očka, ki pozna
posebnost vsakega že kraja,
povede tudi nas na Bled
pokazat nam »podobo raja«. —

Fr. Rojec.

Rešitev križalke v 9. in 10. številu.

Prav so jo rešili: Zvonka Mežnaršičeva, Otmar Zorn, Metlika; Tatjana Grossmannova, Maribor; Milko Stajniko, Rezi Hadela, Lenica Poppovičeva, Ernst Ferdo, Branko Šalamun, Zdenko Jamšek, Drago Kveder, Ernest Hlebec, Ptuj; Franjo Antloga, Gotovlje; Vladimir Kliné, Josip Kliné, Anton Kovač, Petrovče; Josip Cvar, Miško Šimenc, Branko in Boris Kmet, Franc Malovrh, Milica Koklova, Anica Zupanova, Slavica Pogačnikova, Lojz Kavalar, Viljem Pfundner, Kranj; Drago Rebernik, Lida Cvetkova, Trebnje; Mirko Keše, Hrastnik; Pavlo Dolar, Matko Kante, Vladimir Jamar, Drago Vojska, Milivoj in Ljubica Šircleja, Vlado Jordan, Ljubljana; Viktorija Mencingerjeva, Boh. Bistrica; Ivan Jutraž, Edi Srpčan, Novo mesto; Ivan Kveder, Ivan Primec, Jesenice; Dolores Baeblerjeva, Zdravko

Tomše, Bled; Nada in Ljuba Fajdigovi, Sodražica; Drago Kavčič, Slavko Rössner, Marjan Simčič, Valentin in Franc Smole, Božidar Bogataj, Kočevje; Bojan Vandot, Višnja gora; Ferdo Marin, Št. Danijel-Prevalje; Viktor Arzenšek, Jožef Cijan, Anton Filipič, Ferdinand Turin, Emerik Stropnik, Josip Stropnik, Ana Videnškova, Boris Rihteršič, Alfonz Čepovnik, Jurij Štante, Rudolf Gršek, Klotilda Muršičeva, Maks Korošec, Celje; Marica in Katica Presingerjevi, Celje-Zavodna; Mira Mastnakova, Ivan, Valerija in Leo Šemrovovi, Herbert Kokol, Alfred Oberanner, Laško; Bogdana Majerjeva, Sv. Marjeta; Pavla Petkovškova, Zidan most; Aleksander Grutschreiber, Šoštanj; Marjan Pejcha, Frankolovo; Nada in Ljubšek Jankovičeva, Janko Kožuh, Adela Novakova, Vojnik; Vojteh, Stana in Marjan Jerinovi, Sv. Lovrenc; Mirko Lah, Rog. Slatina; Mara in Draga Kuharičevi, Ormož; Klara in Hermina Kovačevi, Celje; Dragotin Herzog, Čret, p. Štore; Ivan Ulaga, Laško; Maks Karbutz, Celje; Anton Kovač, Josip Jošt, Franica Kovačeva, Marica Korenova, Marica Kvedrova,

Petrovče pri Celju; Mimica Repičeva, Polzela; Vladislav Furlan, Dol. Logatec; Miloš Zihlerl, Ljubljana; Robert Medved, Novo mesto; Julij Pišlar, Sv. Lovrenc na Dr. p.; Marjan Železnik, Ljubljana; Božena Vebrova, Jesenice; Milena in Uroš Žigonova, Litija; Stanko Perharc, Ljubljana; Gvidon Hrašovec, Novo mesto; Gizela Dolencova, Novo mesto; Angela Podgorškova, Spodnja Hudinja pri Celju; Milica Omrzlova, Metlika; Bojan Ribnikar, Ljubljana; Jernej Kladenšek, Zadobrova, p. Celje; Milojko Tajnik, Šoštanj; Alojzij Kunstelj, Gorje; Helga Trobejeva, Šoštanj; Fran in Marjan Morelj, Kostanjevica; Boris Menard, Ljubljana; Nada Zagorčeva, Kostanjevica; Milko Dobravec, Radovljica; Nevenka Štrekljeva, Laško; Alojz in Angela Pejovnikova, Šoštanj; Metod in Miloš Kosec, Trebnje; Zofka Vrečkova, Franjo Kmpolšek, Vojnik pri Celju; Bogdan Spindler, Maribor; Zofka Skobernetova, Blagovna ob j. ž.; trije neimenovani; Peter Gaspari, Josip Milič, Stanko Štrukelj, Št. Vid nad Ljubljano; Ivo in Darinka Sosičeva, Opčine pri Trstu. — Nobene rešitve, ki ni lično in čitljivo spisana in ki ni izdelana v obliki naloge (torej narisana), ne bomo več uvaževali. Saj je tudi to namen reševanja takih nalog, da se vadimo v spretnosti, ročnosti in okusu. Uvaževati tudi ne moremo onih rešitev, ki nam dohajajo po določenem roku. V obratnem primeru bi ne mogli »Zvončka« redno izdajati. — Žreb je določil, da dobi zadnjič najavljeno darilo Janko Kožuh iz Vojnika. — Novo darilo bomo razpisali v 1. številki prihodnjega letnika.

Odhod planšarja s planin.

(Schiller.)

Oj trate, ostanite zdrave
in vaše prisolnčne livade!
Jaz planšar se moram ločiti —
poletje je proč.
Sedaj se poslavljam od vas,
pa pridem nekoč,
ko »kuku« tam v gozdu
razlegal se bo
in vstanejo pesemce nove.
Ko zemlja odene se s cvetjem spet
in virček šumel mi bo v maju preljubkem,
pa pridem.

Oj, trate, planine, ostanite zdrave!

Stojko Stojan.

Popravek.

Pri pesmi »Pastirica — vrtnarica« v 9. in 10. številki sta pomotoma zamenjani prvi dve

in zadnji dve kitici. Pravilno se glasi pesem tako:

Kozico rjavko, kravco našo,
tja v reber ženem zdaj na pašo;
od tamkaj vidi se lepó
dol v vas in na poljé ravnó.

Na polju delajo vaščani,
njih njive, gozdi so prostrani,
a naša bajta metra dva
kamnitega sveta ima.

Pri bajti rastejo tri slive,
najela mati je pol njive;
z nje zemlje nanosila sem,
si vrtič naredila sem.

Prst pusto dobro pognojila,
cvetic sem krasnih nasadila;
vesela sem jih bolj ko kmet,
ko mu bogastvo zre pogled.

KOTIČEK GOSPODA DOROPOLJSKEGA

Cenjeni gospod Doropoljski!

Dovolite tudi meni malo prostora v koticu, da zvedo koticarji tudi kaj o naši dolini. Zagorje je sicer »za gorami« in marsikaj čudnega čujemo o njem. Vendar preživljamo tudi mi svečane dneve, ob katerih se dvigajo naša srca nad vsakdanje življenje, naši pogledi pa splavajo tja v preteklost in polete v bodočnost.

Tak slovesen dan je bil 17. december, rojstni dan Nj. Velj. kralja Aleksandra. Vse je bilo v svečanem razpoloženju: razredi v zelenju, učiteljstvo in učenci v prazničnih oblekah, hiše po vasi v zastavah.

Začela se je slavnost: deklamacije, govori in petje. Najgloblji vtisk nam je naredil slavnostni govor, ki ga je prednašal samozavestno in čuvstveno eden součencev višjega razreda.

Da ga čujejo še naši koticarji, ga navajam dobesedno:

Kosovo polje — temni oblaki so te pokrili ter zatemnili solnce. Izbruhnil je vihar in padli so junaki, padla je svoboda.

Tema suženjstva je objela domovino. Sovražnik je zagospodaril s krvavo roko, grabil, plenil in moral je po deželi. Blago, živina in celo deca — vse mu je bilo dobrodošel plen.

Raja seje — Turek žanje,
Turku sad — a raji glad!

Toda sila je prikipela do vrhunca in kri carja Lazarja, kri devetih Jugovičev se je zopet obudila v žilah naroda.

Bolje leči v grob,
kakor biti rob!

To je bilo njih geslo. In to geslo si je zapisal ves srbski narod na svojo teptano zastavo. Zgrabil je to zastavo Črni Jurij,

zbral okrog sebe vse, ki so mogli vihteti meč, in na boj, na ples krvavi!

Razmaknili so se prvi oblaki in šinil je žarek upanja v teptana srca. Še više je dvignil Črni Jurij svojo zastavo. Vihral je z njo preko Ivankovca, Paračina, slavnega Mišara in Deligrada, zamahnil z njo od Triglava do Timoka ter je končno priboril po stoletnem robstvu zopet svobodo.

Započeto delo je nadaljeval njegov slavni vnuk Peter Mrkonjić. Zastavo svobode, ki je zaplapolala raz Mišar in Deligrad, je poprijel potomec Črnega Jurija — Peter Karadordević.

Tudi Peter Karadordević je zapustil vrednega naslednika, ki mu je izročil v varstvo zmagoslavno zastavo svojega deda.

Kri Črnega Jurija in Petra Mrkonjića se preliva po žilah našega kralja, ki praznuje danes svoj 37. rojstni dan. Ta kri nam zagotavlja, da bo nosil tudi on naš prapor pred nami s tako slavo, kakor jo je nosil njegov oče in pred njim ded Črni Jurij.

Kralj Aleksander ne bo zaostajal za svojim očetom in pradedom ter bo vihral s to zastavo tja dalje — preko Triglava in Karavank, do koder biva naš rod.

Zato mu kličemo k njegovemu 37. rojstnemu dnevju: Živel kralj Aleksander, živel na mnoga leta!

Z odličnim spoštovanjem

Zora Marovškova,
učenka 7. razreda osnovne šole v Zagorju
ob Savi.

Odgovor:

Ljuba Zora!

Lepo ste praznovali rojstni dan našega ljubljenege kralja. Take prireditve netijo v naših srcih ogenj domovinske ljubezni, ki

nas družiti v mogočno četo zvestih državljanov, vedno pripravljenih za svobodo in srečo naroda in domovine žrtvovati vse — tudi življenje! Vi, moji ljubi koticarji, ki ste še mladi, čvrsti, zdravi in krepotni, boste čakali velike čase mogočnosti in slave naše ujedinjene Jugoslavije, ko bodo pod zmagovito zastavo naše države združeni vsi bratje in sestre, ki so z nami istega jezika in iste krvi. Naj vam bo vedno v mislih ukaz:

Domovina, vedno mislim náte
in na neosvobojene brate!

*

Ljubi gospod urednik!

Dovolite da Vam tudi jaz nekaj poročam. Mogoče bo moje poročilo zanimalo moje tovarišice in tovariše križem lepe naše domovine. Doma sem iz Trbovelj in obiskujem 7. razred tukajšnje osnovne šole. Uči in vzgaja nas s trudom naš dobri učitelj g. R. Plavšak. Povedati sem Vam hotela, kako živijo in delajo naši rudarji. Ko bi jih videli, g. urednik, kako pridejo utrujeni in blatni iz rovov! Tičati morajo celih 8 ur pod zemljo, kakor v grobu zakopani. Nekateri kopljejo premog globoko doli v navpičnem rovu pri hudi vročini. Premog spravljajo na dan z majhnimi vozčki, ki držijo približno 1 m³. Naši ubogi rudarji so tudi v vedni življenjski nevarnosti, ker v rovu se nabirajo razni plini, kakor treskalni plin, ki se užge, in dušilni plin, ki ljudje zaдуši. Vendar pa imajo razne varnostne naprave, da se ne zgodi preveč nesreč.

Žena in otroci ne vedo zjutraj, ko gre oče na »siht« — ako ga bodo zvečer še živega videli. (Siht je splošni izraz za delo). Ako pridete kdaj v Trbovlje, se oglasite pri našem g. učitelju in Vas bo rad odpeljal v rudniške jame, da se boste na mestu prepričali, kako jako težko je delo naših rudarskih trpinov.

Srečno Vas pozdravlja Vam in »Zvončku« vdana

Danica Lisčeva,
učenka 7. razreda v Trbovljah 2.

Odgovor:

Ljuba Danical!

Prav nazorno nam opisuješ življenje rudarja trpina, ki spravlja iz temnih podzemeljskih prostorov zaklade na beli dan. Bil sem že v nekaterih rudnikih, zato vem po lastni izkušnji, da je vse res, kar nam pripoveduješ. Vem, da govorim iz srca vseh, ako želim tem črnim možem sreče pri delu in zadovoljnosti v življenju.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Ker čitam v »Zvončku« razna pisma, ki Vam jih pišejo otroci o vsakovrstnih re-

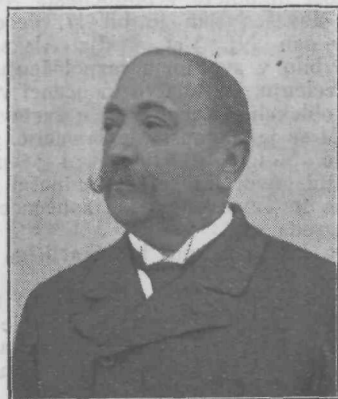
šah, dovolite, da Vam pošiljam nastopno poročilo:

Dne 21. marca 1925 je zapustil našo šolo odlični šolnik, gospod Jakob Furlan. Da smo se mogli dostojno posloviti od svojega ljubljenešega voditelja, ki je vse svoje življenje posvetil samo mladini, smo se zbrali vsi učenci šeste mestne deške osnovne šole v Ljubljani v lepo okrašeni telovadnici.

Ob desni strani odra sta stala dva gosпода. Vse oči so bile obrnjene proti njima. Prvi je bil nam že znani gospod Furlan, drugi pa mestni šolski nadzornik g. Andrej Rapè.

Najprej so zapeli učenci IV. b razreda lepo pesem slavljencu na čast.

Nato je nastopil kot prvi govornik novi naš vodja g. Legat. V kratkih besedah nas je spomnil na dolgoletno in uspešno delovanje odhajajočega. Poudarjal je, da je g. Furlanu po 44letnem službovanju treba počitka. Učil je ves čas samo v Ljubljani, nazadnje na sedanji šoli, ki jo je jako povzdignil s pridnostjo, vztrajnostjo in z lepimi zgledi. V šoli je bil vedno pravičen. Poznal ni nikake izjeme. Na tisoče je danes mož v vseh stanovih, ki jih je on učil. Mnogi zavzemajo najodličnejša mesta v naši lepi državi. Vsi se ga vedno radi spominjajo s hvaležnim srcem. Ob zaključku govora smo krepko zaklicali trikratni »Zdravlo«

Po tem govoru so nastopili učenci iz posameznih razredov in deklamirali primerne pesmi. Zahvalili so se g. Furlanu v imenu svojih součencev, da je tako uspešno skrbel za napredek šole. Vsak deklamator mu je podaril v zahvalo lep šopek cvetic.

Za učenci je jako lepo govoril g. nadzornik Rapè. V imenu velikega župana in drugih prosvetnih oblasti se je zahvalil g. Furlanu za dolgoletno delovanje. Za to priliko je spesnil tudi lepo pesemco, ki si je pa nisem zapomnil. Ob sklepu svojega govora je še omenil, da se je spomnil g.

Furlana tudi dobri naš kralj in ga odlikoval z redom sv. Save.

Sedaj šele (je) nastopil poslavljajoči se g. vodja. Ginjen se je s toplimi besedami zahvalil vsem navzočnim za lepo, njemu prirejeno odhodnico. Pozival nas je, naj si ohranimo njegove nauke v vednem spominu in se pridno učimo sebi v korist, skrbnim staršem v veselje, državi naši pa v čast in ponos.

Ko smo odpeli še naše narodne himne, smo se razšli.

Zaključujem svoje poročilo z besedami Simona Gregorčiča:

O trosi Bog Vam sreče rož
na vse poti,
a nam pa daj še mnogo mož,
mož vrlih kot ste Vi!

Mirko Roth,
učenc IV. a razreda.

Odgovor:

Ljubi Mirko!

Z veseljem priobčujem Tvoje poročilo o lepem slavlju, ki ste ga priredili v slovo in počestčenje gospodu Furlanu, dosedanjemu upravitelju vaše šole. Mož, ki je tako dolgo dobo uspešno in navdušeno deloval v blagor naše mladine, pač zasluži, da se ga hvaležno spominjamo, ko odhaja v pokoj, in da mu trajno ohranimo svojo hvaležnost. Učitelj, ki nesebično in požrtvovalno deluje za pouk in vzgojo naše mladine, stoji med prvimi graditelji lepše bodočnosti naše domovine. Zato jim je tudi domovina hvaležna za delo, ki so ga storili njej v čast in korist. Tudi »Zvonček« želi svojemu prijatelju g. Furlanu še mnogo zdravih in zadovoljnih let! Zdrav ostani in ne pozabi nas!

Dragi g. Doropoljski!

Tudi jaz Vam hočem pisati. Hodim že v II. b razred h gospe učiteljici Gregoričevi. Prinesla sem 30 Din za »Zvonček«. Rada ga prebiram, posebno mi je všeč Vaš kotiček. Osem mojih součencev je tudi naročenih na »Zvonček«. Vsi Vam hočemo pisati.

Pozdravlja Vas

Liza Merghenthalerjeva
v Mostah.

Odgovor:

Ljuba Liza!

Vidiš, Ti si kar za vse leto naprej plačala »Zvonček«. Mislim, da je tako najbolje. Enkrat na leto se človek iznebi te dolžnosti, potem pa dobiva in čita list v miru in zadovoljnosti.

Mlado jutro.

Svetla je luna obleдела.
na vzhodu zarja zagorela

in izza gor je solnce vstalo,
po svetu je življenja dalo.

Prepridni kmetič že je vstal,
na polje hitro se podal.
Upregel je pred plug konjiče,
pastir mu pasel je voliče.

Ko solnce izza gor je vstalo,
po svetu je življenja dalo.
Odrplo se je milo cvetje,
na vrtu se glasilo petje.

In ko je solnce mlado vstalo,
škrjanček mu zapel je hvalo.
Če solnce pa bi zaležalo,
na svetu tudi vse bi spalo.

A. Brodanov.

*

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Pretvornica.

Priobčil M. K.

Pester — Anka — past — roj.
Čast — riba — senca — ročka.
Mizar — osat — vojska — lakot.

Iz gornjih besed napravi nove, toda tako,
da ostane razporedba črk ista!

Besedna uganka.

Priobčil M. K.

Na prvo v počtnicah mnogi hité,
v jeseni tja ptičice poleté;
a druga ime je vasice,
znane iz vojne krvave
(tam blizu solčne Gorice)
vse skupaj ime je države.

Uganke.

Priobčil Albin Čebular.

I.

Ob hudi, hudi suši
vse cvetke poživim,
gorje jim pa, če zmrznem —
potem jih pomorim.

II.

Jaz nosim krila pisana
kot gospodična v mestu,
samo da več nožic imam,
ker z dvema stati še ne znam.

III.

Ko ste me spoznali,
proč ste me metali,
a sedaj je dobro vam,
ako vaš napolnim hram.

*

Rešitve prihodnjič.

*

Rešitev besedne uganke v 7.—8. št.

Cepec.

Ob sklepu XXVI. letnika.

Današnja številka zaključuje XXVI. letnik našega lista. Odslej bo izhajal »Zvonček« med šolskim letom tako, da mu izide prva številka vselej s 1. septembrom, zadnja pa s 1. junijem. Vseh številok bo torej 10, vendar bo njih obseg tolik, da bo odgovarjal dosedanjemu obsegu vsakega letnika. Vseletna cena listu ostane ista, vendar bodo posamezne številke cenejše, ker je treba 30 Din razdeliti na deset mesecev, torej pridejo na vsako številko po 3 Din. Večina naših odjemalcev, ki kupujejo vsako številko sproti, bo lažje zmagovala naročninó, ker bo porazdeljena na manjše obroke. S to preuredbo upamo ustreči vsem, ki so si take preuredbe želeli.

V XXVII. letniku bo naša glavna povest »Kocljeva osveta«, ki nam jo je izročil Josip Vandot. S to planinsko pripovedko nadaljuje in zaključuje naš priljubljeni pisatelj »Romanje naše Jelice«, ki je zbujalo vsestransko zanimanje in obče priznanje. Prepričani smo, da bo »Kocljeva osveta« deležna enake prijazne usode, saj bodo tudi njo oživljale prikupne slike našega vnetega umetnika Erbežnika.

Štric Pavle pripravlja opis naše prestolice Beograda. Ta zemljepisno-zgodovinski spis bomo priobčevali bogato opremljen s podobami. — Dr. Ivan Lah nam bo očrtal znamenito Kosovo polje, ki zavzema v naši zgodovini tako odlično mesto. — Josip Jeras hoče ustreči zlasti našim mladim naročnicam. Po francoskem pisatelju Jacquinu (izgovori Žakenu) je namreč priredil zanimive črtnice o »Deklicah iz preteklosti«. — Dr. Fr. Zbašnjik nam je izročil več krajših povesti, ki v njih opisuje resnično življenje naših mladih junakov po mestih in kmetih. — Juraj Jurajević bo nadaljeval z zbirko bujne narodne poezije »Iz bajne dežele«. — Naši dobri stari znanci Janko Leban, Ivo Trošt, Fr. Ločniškar, Kompoljski, Fr. Rojec itd. so nam obljubili svojo izdatno in uvaževano pomoč, a temu že slovečemu kolu naših književnikov se pridružujejo mladi in mlajši (n. pr. Jure, žaloigra otroka v treh dejanjih). Naj še omenimo, da imamo v načrtu tudi dvojico ali trojico umetniških prilog v barvotisku in da bo razpredelek »Pouk in zabava« in kotichek gospoda Doropoljskega vedno bogato založen.

Bojimo se samo pretesnega prostora, ki nas utegne ovirati, da ne bomo mogli vsega tu najavljenega gradiva priobčiti v polni meri. Temu dejstvu bomo pač morali ukloniti svojo dobro voljo. Ako pa bodo naši sedanji naročniki še z večjo vnemo delali za razširjenje našega lista, bomo »Zvončku« lahko povečali obseg, kar bo nam vsem v veselje in korist. Porabite, prijatelji in prijateljice, letošnje velike počitnice tudi za to, da svoje število podvojite — pa bo prav na vse strani.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA.

